

Izkaša vsak četrtek. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, prilličje. — Naročnina za mesec 6, četrletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 4.

LJUBLJANA, četrtek, 24. januarja 1924.

Leto II.

V Sloveniji se dela „red in mir“.

13. januarja je prepovedala oblast shod NDSJ v Zagorju ob Savi v svrhu zaščite »reda in miru«.

15. januarja je prepovedala oblast proslavo obletnice Liebknechta in Luxemburgove na Jesenicah v svrhu zaščite »reda in miru«.

17. januarja je prepovedala oblast dva shoda NDSJ v Ljubljani v svrhu zaščite »reda in miru«.

19. januarja je udrila ob večernih urah ljubljanska policija v Delavski dom in razgnala med žvižgi ogorčenja in pevanjem »internacionale« ter »varšavjanke« mlade in stare delavce, ki so prišli na družabni večer. Policija je motila zbrane v svrhu zaščite »reda in miru«.

12. januarja je prepovedala policija vaješki shod v Mestnem domu radi »reda in miru«.

Tako se vije nepretrgana veriga ukrepov vlade proti svobodi zborovanja radi »javnega reda in miru«.

Kdo moti »red in mir« v Sloveniji? Oblast pravi: prikrita in odkrita komunistična in teroristična propaganda!

Teroristična in komunistična propaganda straši torej po Sloveniji, strašilo tajne boljševiške propagande se torej plazi po pisarnah pokrajinske vlade, litijskega in drugih glavarstev!

Delavci, teror ni to, če Orjunci streljajo radi »reda in miru«, Orjunci streljajo za »domovino«. Orjunci preganjajo z revolverji tajno komunistično propagando.

Čudno, kaj ne? — Ali oblast nam tako pravi.

Oblasti pod takimi izmišljenimi pretevezami prepovedujejo vsako delavsko zborovanje od shoda pa do navadnega družabnega večera.

Vidovdanska ustava, ki jo je pri nesla buržuazija, pravi, da je svoboda zborovanja zagotovljena.

Ista buržuazija tepta danes svojo ustavo, češ da je svoboda zborovanja samo za meščanstvo, ne pa tudi za zatirano delavstvo.

Buržuazija hoče na vse načine preprečiti vsak boj delavskega razreda

za svoje pravice, za svoj dnevni kos črnega kruha.

Po dolgih bojih in naporih je dovolila jugoslovanska buržuazija obstojanje nekaterih delavskih organizacij. Ali ona jim onemogoča delovanje v okvirju meščanskih zakonov samih!

Jugoslovanska buržuazija je najprej z Zakonom o zaščiti države postavila delavski razred izven zakona. Sedaj je ukinila resort za socialno politiko, okrožne urade za zavarovanje delavcev hoče prevzeti v svoje roke, skratka spraviti delavstvo ob zadnje pravice, ukiniti zadnje inštitucije, na katere se je doslej delavstvo še moglo obračati v gotovi meri za svoje socialno in pravno zavarovanje.

Da bi pa mogla to izvesti, mora buržuazija zadušiti razredne delavske organizacije, ker le te morejo mobilizirati delavstvo za odpor proti barbarški reakciji. In to je smisel vseh prej naštetih in podobnih ukrepov oblasti proti političnim in strokovnim organizacijam.

Finančni minister cinično odgovarja sestradanim in brezposelnim delavcem ter uradnikom: »Stisnite pasove!«

Mi pa pravimo: »Stisni, delavec, pas — to je — organiziraj se in zboljšaj svojo organizacijo, s katero boš kot s pasom stisnil buržuazijo! Stisni pas! — to je parola naših dni.

Stisnimo pasove! — Okrepimo svoje organizacije, da si potom njih priborimo odvzete in nove pravice! Kajti buržuazija ne da ničesar »iz usmiljenja«. Le kolikor si delavec pribori, mu »da« buržuazija. In če delavstvo ne zna braniti osvojene postojanke, mu jo sovražnik — buržuazija — zopet vzame.

Le z organiziranim bojem bomo lahko odgovorili na vse ukrepe buržuazije in njenih organov za »javni red in mir«: Vi, norci!

Vaš »red« je zidan na posek, Razredni boj se bo že jutri plamteče dvignil in vam v strah bo bojovni proletarijat oznanil:

Sem bil, sem in bom!

Referendum v stranki.

Vladajoča radikalna klika postruje z vsakim dnem režim odkrite diktature nad delavskim razredom. Kot izvrševalna oblast buržuazija je vlada zastavila ves svoj aparat v službo meščanskih interesov in naslanjajoč se izključno na državno silo, s katero razpolaga, potepta tudi svojo vidovdansko ustavo in svoje zakone, čim poskusi delavski razred, da izkoristi te zakone zase.

Vlada onemogoča svobodno delovanje organizacij NDSJ in ovira celo delovanje strokovnih organizacij. Vlada je že drugič prepovedala državno konferenco NDSJ in s tem ponovno dokazala, da za delavski razred v monarhiji SHS ne veljajo zakoni in ustava.

Ponovna prepoved konference NDSJ

je očitni dokaz za namere buržuazije, da reakcijo še bolj poveča in poostri; a ta prepoved dokazuje tudi, da se režim kljub vsem svojim reakcionarnim metodam ne čuti močnega in varnega in da mu je zelo neprijetna odločna opozicija NDSJ, čeprav jo hoče predstaviti vladin tisk kot udušeno stranko.

Delavskega razreda ne more udušiti reakcija. Delavskega razreda ne more v njegovem boju trajno ovirati meščanska reakcija. Dokler bo obstojal kapitalizem, bo trajal živ boj delavskega razreda proti kapitalizmu.

In tudi dela in boja NDSJ ne bo ustavila ponovna prepoved njene konference s strani vlade. Radi tega pozivlja NDSJ vse svoje organizacije, da se čim

živahneje udeležijo referendumu o vprašanjih, ki so bila stavljena na dnevni red konference. V današnji številki »Glasa Svobode« prinašamo vse glavne predložene resolucije, napram katerim morajo vse krajevne organizacije in zaupništva zavzeti svoje stališče, o katerih morajo glasovati vsi strankini člani.

Stranka je pripravila vse predloge resolucij na način, ki omogoča vsem s drugom iz vseh krajev, da hitro in lahko izrazijo svoje mišljenje. Resolucije so izdelale komisije, sestavljene iz sodrugov, ki so zastopali posidine pokrajine. Te komisije so popravile prvotne predloge tako, da te resolucije, ki jih danes priobčujemo, najbolj odgovarjajo položaju, v katerem živimo in ciljem, za katerimi stmi naš boj.

Referendum, ki ga je sklenil centralni strankin odbor za odglasovanje teh važnih resolucij, je velikega pomena zato,

ker bodo imeli vsi strankini člani možnost in priliko, da direktno sodelujejo pri sklepanju teh resolucij, da se bolj živo zainteresirajo za vsa pereča vprašanja v stranki, da okrepe in ožive duh organizacij.

Položaj, v katerem živimo, je zelo resen. Pred nami so velike in težke naloge. Premotimo jih in odločimo o njih z vso zainteresiranostjo in treznostjo.

Referendum bo dal stranki novega poleta in moči, referendum mora utrditi in okrepiti vse sodruge in organizacije ter jih napraviti sposobne, da bodo izvrševale storjene sklepe. Referendum, ki se vrši v tako resnem položaju za stranko in za celokupni delavski razred, naj pokaže vsem našim sovražnikom našo enodušnost, moč in voljo do dela in boja! V tem znamenju lahko smelo gledamo v bodočnost našega gibanja.

Sodrug! Na delo!

S sabljami po vajencih in vajenkah.

Demonstracije ljubljanske delavske mladine.

Kruha, izobrazbe in svobode je zahtevala ljubljanska delavska mladina.

S sabljami po plečih vajencev in vajenk — to je bil odgovor buržuaznih oblasti, mojstrov in podjetnikov.

Napovedan je bil shod ljubljanskih vajencev in vajenk za torek zvečer. Policija, ki se zadnje dni odlikuje po svojem režimskem nastopanju, je shod kratkoma prepovedala. Mladina pa se je vseeno zbrala v veliki dvorani Mestnega doma v številu par sto. Policaji in detektivi so jih od tam pregnali na trg pred Mestnim domom ob glasnem protestu in med ogorčenimi klicij vseh omladincev in omladink, ki se niso hoteli dati razgnati in vneto širili ter čitali rdeče letake, ki so naznanjali prepoved shoda in mladino pozivali, da vstraja v boju.

Surovo so tedaj začeli letati po trgu policaji, grabili vajence in jih hoteli odvesti na policijo. Pogumno so se uprli vajenci in hoteli osvoboditi iz rok policajev aretirane vajenca Zagarja. Razpoloženje je privedlo do demonstracijskega obhoda po mestu. Od Mestnega doma so se pričele valiti množice mladih delavcev in delavk ob glasnem protestiranju proti reakciji in policijskim maniram ter manifestirajoč za svoje zahteve: Proč z nedeljskim in sobotnim poukom! Proč s plačevanjem šol! Proč z izkoriščanjem! itd. Mimo magistrata so šli demonstrantje, preko Marijinega trga do pošte in po Selenburgovi ulici, kjer so se prestrašeni buržuji umikali in z začudenjem opazovati ta redki prizor. V Knafjevi ulici, blizu policijskega ravnateljstva, so sprejeli vajence in vajenke policaji z golimi sabljami in jih z njimi pričeli živinsko tolči ter razganjati. Val se je ustavil, obrnil nazaj do pošte in se zagnal po Aleksandrovi cesti, mimo policijskega ravnateljstva in po Nunski ulici, nakar so se demonstrantje polagoma razšli. Medtem pa so se zbrale v Mestnem domu precejšnje množice vajencev in vajenk, ki so prišle vsled dela pozneje in šele potem zaznale, kako se je zgodilo s shodom in demonstracijo.

Alarmirana je bila celokupna ljubljanska policija od uniformiranih stražnikov pa do preoblečenih detektivov, ki so divjali po mestu in podili vajence. Aretiranih je bilo (v kolikor se je dosedaj moglo zvedeti) troje vajencev. Policija je zlasti obkolila Delavski dom, se utaborila na bližnjih ulicah in lovila vajence. In kakor preteklo soboto so tudi to pot policaji prebrskali Delavski dom od prtiličja do drugega nadstropja in iskali vajence ter vajenke, ki jih pa seveda niso našli.

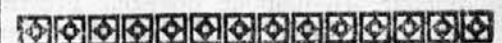
V imenu zakona je bil prepovedan shod. V interesu »javnega miru in reda« se je aretiralo vajence. Po volji naroda in milosti božji so padale sablje po ramenih vajencev in vajenk.

Tako se godi v lepi naši domovini. Ti vajenec in vajenka, ki garaš po osem, deset in dvanajst ur na dan v nezdravih delavnicah in za nizkotne ali nikake plače — ti trpi in molči. Ne upiraj se, ne hodi na shod, ne demonstriraj!

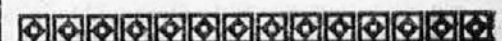
Gospodje oblastveniki so si izmislili vražja sredstva, da zatro gibanje ljubljanske mladine. Ali varajo se bridko, če mislijo, da bodo s prepovedmi, z aretacijami in sabljami nasitili lačne vajence in jih zadovoljili. Gospodje! Odpravite bedo in izkoriščanje, dajte mladini kruha in šol, potem ne bo demonstracij.

22. januarja je ljubljanska mladina okusila prvič vso brutalnost in ostrost reakcije. Prvič se je podala na ulice, ki so od leta 1920. sem videle prvič tako veličastno delavsko demonstracijo.

22. januar je bojovni dan vseh vajencev in vajenk, ki jim bo ostal v vednem spominu, ki jih bo neprestano bodril in vodil v boj kljub vsemu.

Vsak četrtek ob pol 8. uri zvečer se vrši članska diskusija ljubljanske krajevne organizacije N. D. S. J.

Zbirajte za tiskovni sklad „Glas Svobode“!

Predlogi za referendum:

POLITIČNI POLOŽAJ IN NEPOSREDNE NALOGE NEODVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE.

I. V pogledu mednarodne situacije.

Imperialistična svetovna vojna je povzročila po vsem svetu težko gospodarsko krizo. Vsi poskusi buržuazije, obnoviti predvojno kapitalistično gospodarsvo in konsolidirati svoj gospodarski red, so ostali brezuspešni. Ti poskusi so ostali brezuspešni v kljub vsej ofenzivi kapitala, ki hoče v prvi vrsti zniževati delavske mezde in podaljševati delovni čas; v kljub reakciji — politični in socialni — katero uvaja buržuazija proti svojemu najnevarnejšemu nasprotniku — proletariatu. Ta gospodarska kriza in nezmožnost konsolidirati kapitalistični red, sta povzročila mednarodno politično krizo, ki še vedno traja in ki nosi obeležje neke stalne negotovosti. V kolikor uspeva buržuaziji zadržati končni poraz svoje ekonomske in politične oblasti, da izgleda, kakor da bi se njen režim konsolidiral, so vendar ti uspehi samo trenotni in ne morejo rešiti kapitalističnega reda pred pomolom in propadom.

Ta negotovost se izraža v odnošjih, ki obstojajo danes med državami, ki so se udeležile svetovne vojne, pa naj so te države zmagovalke ali pa premagane. Mednarodni položaj kaže jasno: da velika ententa predstavlja skupino imperialističnih sil z malo skupnih, a več nasprotnojočih si interesov, ki lahko vsak čas dovedejo do najostrejših medsebojnih sporov; da mala ententa ne predstavlja nikakega važnega činitelja za vzdrževanje miru, ker se v njej nahajajo države, katerih imperialistični interesi se križajo in katere se v zunanji politiki naslanjajo na nasprotnojoče si velike sile; da je liga narodov popoln bankerot in dejanski pomagač za zatiranje malih in brez moči proti vsaki veliki sili; da je versajska mirovna pogodba enako pokazala svojo nevzdržljivost.

Reakcionarna in kontrarevolucionarna gibanja dobivajo danes vedno večji razmah. Težišče boja med mednarodno reakcijo in revolucijo se nahaja danes v Nemčiji, kjer revolucionarni nemški proletariati vodi težke boje proti navalem reakcije in ki za ceno velikih žrtv išče pot, po kateri bo brezdomno prišel do svoje končne zmage.

Toda to krizo kapitalističnega reda do danes mednarodni proletariati ni mogel izkoristiti zase ter ni mogel z dobro organiziranim in enodušnim nalemom poraziti in uspešno in definitivno zlomiti kapitalistični red. Proletarske sile, ki posilajajo povsodi številnejše, so danes v vseh državah organizatorično in duhovno razcepljene. To cepljenje so povzročili in ga nadaljujejo socialpatrioti, ki so prevzeli vlogo kontrarevolucionarjev in se postavili na stran kapitalizma in proti revolucionarnemu boju proletariata. In vendar postajajo kontrarevolucionarne sile socialpatriotov vedno manjše in sile revolucionarnega proletariata postajajo vedno številnejše in za boj sposobnejše in v kljub vsem težkočam, ki jim stojijo na poti, morajo zmagati.

Ali enega ta svetovna reakcija in kontrarevolucija niste mogli uničiti, Sovjetsko Rusijo, katere v kljub vsem navalom na njo postaja vedno silnejša in ki stoji kot nepremagljiva moralna sila in kot upanje in nada revolucionarnega proletariata vsega sveta.

Kaolični, revolucionarni in kontrarevolucionarni položaj v Evropi se izraža tudi na Balkanu. Imperialistične sile velike entente delajo vse na tem, da balkanske države čim čvrstje privežejo nase in da jih napravijo za orodje svoje politike. To najbolje dokazuje prevrat, izvršen 9. junija in udušenje delavsko-kmečke revolucije v Bolgariji, kjer je reakcija zmagala s pomočjo Anglije in Italije. Balkanske vlade in buržuazije niso v stanju, da zagotove mir in dobre odnošaje med balkanskimi narodi. Na čelu te reakcije in kontrarevolucije se nahajajo monarhije in militaristične klike, ki so danes največja ovira za svobodo, mir in sporazum med balkanskimi narodi.

II. V pogledu položaja v Jugoslaviji.

Tudi Jugoslavija se bori z vsemi onimi težkočami, s katerimi se bore vse kapitalistične države, ki so se udeležile svetovne vojne. Gospodarski in finančni kaos, finančna kriza, padanje vrednosti denarja, oslabljeni splošni krediti, vedno večji državni proračuni s stalnim primanjkljajem, vedno večji državni dolgovi za militarizem, za katerega se troši največji del ljudskega denarja; najbrezobzirnejše finančno obremenjevanje siromašnih množic: povečanje neposrednih in posrednih davkov, uvajanje novih davkov in bremen; vedno večja draginja in brezposelnost — vse to so pojavi, ki spremljajo Jugoslavijo in ki kažejo, da se kapitalistični razred ljudi pri nas nahaja v krizi, katere buržuazija že pet let ne more rešiti. A to krizo še bolj poostčuje nerešeno nacionalno in agrarno vprašanje. Jugoslavija je ena izmed držav, ki jih razdirajo nacionalna nasprotstva in nacionalni boji. Ta nasprotja in te boje je posebno poostrihla ustava, izdelana na sistemu birokratsko-policijskega centralizma, ki je dal maha hegemonistični politiki srbske buržuazije. Nerešeno agrarno vprašanje tudi slabi gospodarski položaj države in povzroča nezadovoljnost siromašnih kmetijskih množic.

In v težnji, da na račun proletariata in ostalih siromašnih množic mest in vasi obnovi svoje gospodarstvo in utrdi svoje gospodarstvo, je buržuazija uvedla in še vedno izvršuje in poostčuje režim reakcije in nasilja. Poleg že obstoječih zakonov, a predvsem »Zakona o zaščiti države«, v katerem se zrcali vse reakcionarstvo, ki besni v Jugoslaviji, je buržuazija sklenila še nove reakcionarne zakone in pripravila še druge reakcionarne zakonske predloge. Vladajoča buržuazija onemogoča svobodo mišljenja in boja vseh zaliranih družabnih razredov. Socialna reakcija zavzema vedno večji razmah. Razcepljen proletariati gleda v nemoči, kako se sabotira in gazi delavsko zakonodajo počeniši pri ministru pa do najnižjih državnih organov. Reakcionarnost današnje vlade se vidi tudi v njenem sklepu, da ukine celo tako ministru za socialno politiko, kakršno je do danes obstojalo.

V lakem režimu reakcije in nasilja trpi najbolj delavski razred, ki je stvarno kot celota politično brezpraven. Svobodno delovanje neodvisnih delavskih strokovnih organizacij in Neodvisne Delavske Stranke je stvarno onemogočeno v celi državi. Proletariati je oropan najelementarnejših državljanskih in političnih pravic. Meščanska demokracija in parlamentarizem sta danes v nedvomni krizi in očitno korakata v svoje popolno bankrotstvo, dočim ko postaja brezdomno dejstvo stvarna diktatura vladajoče buržuazije in monarhističnih ter militarističnih klik, ki so postale največje zlo za ljudske množice in čijih diktatura se prakticira nad proletariatom in zaliranimi narodi. Svojo diktaturo izpopolnjuje buržuazija še s fašizmom, ki se sedaj reorganizira v svrhu čim energičnejšega napada na proletariati in tlačene narode.

Krivci za tak položaj niso samo radikalni s svojimi današnjimi zavezniki v vladi, ampak tudi demokracije, ki so bili najbolj dolgo na vladi, kakor tudi vse one stranke, ki so bile v prejšnjih vladah, a sedaj, ko so v opoziciji, sipajo množicam prah v oči s svojo opozicijsko nalostjo, a stvarno se za kulisami pogajajo z vladajočimi strankami.

III.

Položaj NDSJ in delavskega gibanja v Jugoslaviji.

Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije se je ustanovila pod zelo težkimi okolnostmi: v času, ko je vladal režim reakcije in terorja, kakor vlada še danes. Celotno ustanovno državno strankino konferenco je režim nasilno razginal, kakor je tudi prepovedal državno strankino konferenco, sklicano na dan 18. novembra preteklega leta, ter državno konferenco, sklicano 14. januarja tega leta. Od svoje ustanovitve do danes se stranka stalno bori z reakcijo in terorjem. V prvi vrsti vsled terorja re-

zima stranka ni mogla pokazati dobrih rezultatov niti v organizacijskem oziru niti z ozirom na razširjanje svojega vpliva na množice. Stranki dejansko še ni priznana legalnost v nekaterih važnejših pokrajinah. Ali tudi tam, kjer stranka lahko nekoliko deluje, je njeno delovanje odvisno od volje državnih organov, ki na različne načine onemogočajo sistematsko in intenzivno delo. Državnozborske volilve v mesecu marcu preteklega leta so pokazale, kako brezobziren je bil teror režima napram stranki, ki ji ni dovolil prirediti v Beogradu in drugih krajih niti enega shoda. Radi tega v prvi vrsti stranka ni mogla pri teh volitvah pokazati zadostnega vpliva na množice. Samo najzavrednejši del mesnega in vaškega proletariata je v teh volitvah neomajno stal za stranko. Vendar so volilve v parlament ter občinske volilve avgusta meseca v Srbiji in Črni gori kakor tudi vse dosedanje strankino delovanje pokazale pomanjkljivosti v strankini organizaciji. Videlo se je, da so se strankine organizacije nezadostno zgradile in da niso bile sposobne, uničiti nezaupanja množic do stranke. Vodilni kader v organizacijah ni imel dobrih zvez, a bil je deloma tudi zapuščen; svojo centralistično ureditev se stranki še ni posrečilo izvesti v dejanje, kakor bi to najbolje odgovarjalo njenim interesom. Pri tem se je zapazila tako pri člansvu kakor pri funkcinarjih pomanjkljivost v marksističnem znanju; izobraževalno delo in strankin list se še nisla dovolj razvila in imala še slab vpliv na množice; konstatariti se mora tudi premalo čula za disciplino. Tudi vsled teh težkoč subjektivne narave stranka ni mogla premagati vseh zaprek, ki so ji stale in ki ji še stoji na poti do množic, da bi jih zainteresirala zase in priklenila nase.

Položaj, v katerem se nahaja delavsko gibanje Jugoslavije v splošnem, ni dober. Delavsko gibanje je organizacijsko in duševno razcepljeno. Ta razcepljenost je vzrok, da proletariati ni sposoben za akcije in za boj proti ofenzivi kapitala in proti socialni ter politični reakciji. V takšnem položaju se izkazuje parala enolne fronte vseh proletarskih organizacij kot življenska potreba. In ne samo enolnost v akcijah, nego tudi organizacijska enotnost strokovnega gibanja je postala življenska potreba proletariata Jugoslavije. Radi razcepljenosti v strokovnem gibanju ni proletariatu samo oležkočeno uspešno se braniti pred nasiljem belega terorja, nego tudi uspešno voditi slavke, ki se mu z vso nujnostjo vsiljujejo, v katere mora stopiti, a ki so se dosedaj končavale večinoma brez uspeha. Enolna fronta ima velik pomen tudi zato, ker moralno deluje na organizirane proletarske množice in jih vzpodbuja, da poiščejo svoje organizacije ter na ta način krepi akcijo in bojovno silo proletariata.

Proletarska stranka, ki vodi razredni boj, mora v sebi sami razviti psihologijo stranke, ki se zaveda, da bo v bolj ali manj oddaljeni podočnosti povedla delovne množice v boj proti celokupnemu buržuaznemu redu. Omejeno celohovsko psihologijo, ki se je okrepila v dobi, ko je bila stranka prisiljena, boriti se za legalnost, mora nadomestiti psihologija stranke, ki ima voljo zavzeti oblast in zagotoviti hegemonijo proletariata. Proletarska organizacija, ki bo v bližnji ali daljnji bodočnosti namesto buržuazije imela oblast v svojih rokah, mora zato že danes slaviti cilje, ki jih zahteva vse ljudsko. Proletariati je razred, ki deluje resnično revolucionarno samo pod pogojem, ako je avantgarda vseh delovnih in izkoriščanih množic ter stopa in ravna kot njihov voditelj v boju za slmoglavljenje izkoriščevalcev. To je pa neizvedljivo, če se ne prenese razrednega boja na deželo, v vasi, če se ne združijo delovne vaške množice okrog revolucionarne stranke mestnega proletariata, če proletariati ne vzgaja teh vaških množic.

Po končani imperialistični svetovni vojni kmetje niso ostali več taki, kakršni so bili pred vojno: v večini dežel so si pridobili tekem vojne značne po-

lične izkušnje. Rezultat vsega tega so resni poizkusi v zadnjih letih, da se ustanovijo kmetске stranke, ki naj igrajo samostojno politično vlogo. Ali že do sedaj vidimo, da so ostali brezuspešni vsi poskusi kmetov, voditi politiko srednje poli med buržuazije in proletariatom. Medtem je novejša zgodovina dala dovolj primerov, da zamorejo široki kmetjski sloji braniti svoje interese samo v najožji zvezi z revolucionarnim proletariatom, samo pod pogojem, ako podprejo revolucionarne proletarske stranke. Danes živijo na vasi: poljedelski mezdni delavci, ki se vzdržujejo z mezdnim delom v industrijskih in raznih drugih kapitalističnih podjetjih, deloma pa s tem, da obdelujejo svoj majhen kos zemlje, ki jim daje samo del življenskih potrebščin; mali kmetje, mali posestniki, ki kot lastniki ali najemniki majhnih kosov zemlje komaj krijejo potrebe svoje rodbine in svojega gospodarsiva, a ne izkoriščajo luje delovne sile. Vse te vaške množice mora stranka pritegniti kot oporo proletariatu, ker lahko v odločilnih trenutkih vsled svojega družabnega stališča uspešno in resno podprejo proletarski boj.

Parola delavsko-kmetске vlade mora biti za stranko tako propagandistična kakor tudi agitacijska z ozirom na položaj, kakršen obstoja v Jugoslaviji in na Balkanu in veljati mora za celo Jugoslavijo; kot agitacijska parola se lahko uporablja na Hrvaškem, v Sloveniji, v Dalmaciji, Bosni in Makedoniji, predvsem pri reševanju agrarnega in narodnosnega vprašanja kakor tudi v boju proti celokupni reakciji in roparski politiki vladajoče buržuazije. Pravilno tolmačenje parole delavsko-kmetске vlade kot prehodnega stadija pri slmoglavljenju kapitalističnega reda bo omogočilo revolucionarnemu proletariatu Jugoslavije, da istočasno mobilizira tudi proletarske množice v mestih in da usvarja važne baze na vasi in s tem pripravlja teren za likvidacijo kapitalističnega reda. Toda vsi člani stranke morajo vedeti, da mora ostati stranka v svojih ciljih stranka delavskega razreda, vendar takega delavskega razreda, ki vodi za seboj vse sloje delovnega ljudstva ter jih pelje v boj proti kapitalizmu.

Na podlagi teh konstatacij si stavlja Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije sledeče svoje naloge:

1. da se bori proti politični in socialni reakciji, proti belemu terorju in nasilju, a predvsem za odpravo zakona o zaščiti države in vseh drugih izjemnih zakonov ter ukrepov, ki preprečujejo organizirani razredni boj proletariata, ki odpravljajo svobodo združevanja in širjaka ter pravico do legalnega delovanja stranke in delavskih strokovnih organizacij;

2. da se bori za amnestijo vseh političnih in vojaških zločincev ter za svoboden povratek makedonskih emigrantov; za amnestijo vseh obloženih in obsojenih v kmetjskih nemirih; za ukinitve vseh političnih izgonov;

3. da se energično bori za rešitev narodnosnega vprašanja v Jugoslaviji. Doreč se proti današnji reakcionarni ustavi, je stranka dolžna boriti se za samoodločbo vsakega naroda z vsemi posledicami, ki jih ta pravica prinaša; dolžna je pokazati proletariatu, da narodnosno vprašanje v Jugoslaviji ni vprašanje navadne revizije ustave, nego da se mora sedanje stanje iz temelja izpremeniti in ustvariti takšno, v katerem se bo suvereno manifestirala volja vseh narodov v Jugoslaviji, da skupno živijo v federaciji delavsko-kmetjskih republik; stranka pa mora tudi naglasiti, da se da vse to usvariti edinole z enotnim revolucionarnim bojem delavcev in kmetov za delavsko-kmetjsko vlado. Konferenca nalaga stranki, da v tem vprašanju izdela jasno svoje stališče in da izdela svoj program v narodnosnem vprašanju;

4. da čim prej izdela agrarni program, da posveti svojo največjo pozornost delu na vasi in da osvobodi vaško delovno prebivalstvo duševnega in političnega vpliva izkoriščevalcev in vseh buržuaznih strank, pridobivajoč jih za svoj program in metode svojega boja.

da propagira idejo o enotni fronti delavcev in kmetov in parolo delavsko-kmetijske vlade. Energično delo vseh revolucionarnih proletarcev v strokovnih organizacijah poljedelskih delavcev, katerih ustanavljanje mora stranka podpreti, je eden najvažnejših pogojev za uspešno uporabljanje parole delavsko-kmetijske vlade med širokimi množicami na vasi; zveze poljedelskih delavcev morajo poleg ostalih svojih nalog razširiti tudi parolo delavsko-kmetijske vlade v široke kmetijske množice; da bi stranka dosegla čim večji uspeh v tem oziru, mora poleg propagiranja ideje o enotni fronti delavcev in kmetov ter parole delavsko-kmetijske vlade stopiti tudi v stike z vsemi levičarskimi elementi v kmetijskih organizacijah, ki obstojajo v Jugoslaviji;

5. v nasprotju z Glavnim Radničkim Savezom in socialistično stranko, ki ne želita, da se ustvari enotna fronta in izvede organizacijska enotnost strokovnih organizacij, mora stranka nadaljevati delo za izvajanje taklike enotne fronte in izvedbo organizacijske enotnosti strokovnih organizacij; to organizacijsko enotnost je treba postaviti na najpravišnji temelj, pri čemer se mora spoštovati načelo suverenosti volje pristojnih forumov, ki odločijo o tem vprašanju, načelo proletarske demokracije in svoboda kritike;

6. da se bori proti brezposelnosti, ki zavzema vedno večji obseg in postaja bič za proletariata, zahtevajoč od države, da podpira brezposelne delavce; da se bori za najpopolnejšo delavsko zakonodajo o zaščiti in zavarovanju delavcev, a predvsem za osemurni delavni čas ter za izvajanje zakonov, ki še danes obstojajo;

7. da se bori proti gospodarskemu in finančnemu odiranju, ki ga brutalno vrši današnji režim napram delavcem, kmetom, mali buržuaziji in ostalim mnogostevilnim ročnim in duševnim delavcem, ki prodajajo svojo delovno silo; da se bori proti današnjemu nepravilnemu davčnemu sistemu in zahteva, da gre davčno breme na račun kapitalistične prirasle vrednosti, da se ukinejo vsi indirektni davki in kuluk;

8. da agitira proti vojni, pobija kontra-revolucionarno rovarjenje Wranglovih belih gardistov ter se bori proti sovražni politiki jugoslovanskih oblastnikov napram sovjetski Rusiji;

9. da stalno potom tiska, žive besede in akcije propagira velik pomen parole: mir in zveza s sovjetsko Rusijo;

10. da se skupno z bratskimi strankami na Balkanu bori proti reakciji, ki besni na Balkanu, proti šovinizmu in zapeljivanju narodov, a za ustanovitev federacije delavsko-kmetijskih republik na Balkanu;

11. da zaščiti z aktivno obrambo boj, organizacije in pridobitve proletariata pred navalom fašizma;

12. da izkoristi vsak volivni boj v svrhu propagiranja svojih idej, da reši proletarske siromašne množice vpliva buržuaznih strank, da jih organizira pod svojo zastavo in jih napravi sposobne za boj, ki ga vodi stranka;

13. da v današnji revolucionarni epohi, v kateri se nahaja evropski proletariata, vedno manifestira svojo popolno solidarnost z bojevnim proletariatom ostalih dežel in da je vsak trenutek pripravljena, izvršiti svojo nalogo in dolžnost za veliko osvobodilno delo razredno zavednega proletariata vsega sveta.

Da bi te svoje naloge čim bolje izvršila, mora stranka:

1. čim hitreje in čim popolneje izvesti svojo organizacijo in postati stranka mas, a predvsem zbrali okrog sebe industrijski proletariata in svoj duševni in organizacijski vpliv razprostriti tudi na ves ostali proletariata in na siromašne množice mest in vasi;

2. najmarljiveje gojiti organizacijske in duševne zveze vseh pokrajin s centralnim vodstvom stranke, da bi stranka predstavljala čvrsto, močno in za akcije sposobno centralizirano organizacijo;

3. z vso energijo delati na izgradbi, širjenju in osiguranju tiska in literature, da se vzdigne duševni nivo poedincev v organizacijah;

4. posebno paziti na intelektualno in tehnično sposobnost funkcionarskega kadra v celokupnem gibanju in snovanje strankinih in strokovnih šol in kurzov;

5. največjo pozornost posvetiti krepitevi strokovnih organizacij, da bi postale čim bolj sposobne za vodenje težkih bojev, ki se proletariatu vsiljujejo;

6. širiti svoj vpliv na vse delavske institucije in potom športnih in kulturnih udruženj širiti ideje razrednega boja proletariata.

Referendum članov nalaga državnemu svetu stranke, da za bodoči redni kongres pripravi projekte za definitivni program in štatut stranke.

RESOLUCIJA O NARODNOSTNEM VPRAŠANJU.

I.

Z zmago entente nad centralnimi veslesilami je bil razdejan njihov sistem narodnostnega zatiranja, ali na njegovo mesto se je uvedel nov sistem narodnostnega zatiranja, sankcioniran po vojnih mirovnih pogodbah. Z mirovnimi pogodbami so zmagovite imperialistične vesile začrtale meje po svojih interesih, ne po volji in interesih narodov. Imperialistična politika vesil, ki pripravljala nove vojne, je spravila male narode v finančno in politično vazalstvo napram tej ali oni vesili. Razblinile so se malomeščanske nacionalistične in pacifistične iluzije, da se lahko reši nacionalna nasprotstva v dobi razpadanja kapitalizma in meščanske demokracije.

Medtem ko v kapitalističnem svetu še dalje trajajo nacionalna nasprotstva, zatiranje, šovinizem in vojne in se vozal nacionalnih nasprotstev vedno bolj zapleta, je prestalo v zvezi socialističnih delavsko-kmetijskih republik nacionalno sovraštvo in mesto tega vlada medsebojno zaupanje in bratsko sodelovanje. Medtem ko obstoja imperializem velikih držav, je samo ena vesila, ki lahko ščiti tlačene male narode: Zveza Socialističnih Sovjetskih Republik, ki predstavlja v svoji notranjosti vzor države, v kateri vživa množica ljudstva popolno nacionalno svobodo v eni gospodarski celoti in katera se izkazuje z vso svojo splošno politiko kot braniteljica in zaščitnica pravice samoodločbe narodov.

Iz tega sledi, da obstoji samo en način za doseg nacionalne svobode in nezavisnosti malih narodov:

1. osvobojenje izpod vpliva imperialističnih vesil;

2. boj proti sistemu imperialističnih mirovnih pogodb;

3. upostava prijateljskih odnošajev z Zvezo Socialističnih Sovjetskih Republik sploh in

4. popolna odprava politike nacionalne hegemonije in zatiranja znotraj države.

II.

Stvorjenje države Srbov, Hrvatov in Slovencev je tudi eden rezultatov svetovne vojne. Prvo ujedinjenje teh treh jugoslovanskih narodov v eno državo, ki so bili prej razdeljeni pod jarmom avstro-ogrškega imperializma, je pomenjalo ustvaritev objektivnih pogojev za proces formiranja enega naroda iz treh sorodnih narodov.

Ali, mesto da bi se z ustvarjenjem skupne države nacionalna nasprotstva med temi tremi sorodnimi narodi vedno bolj manjšala, se nasprotno vedno bolj poostrejuje. Razlog temu procesu je v zgodovinsko-konkretnem položaju, v katerem se je izvršilo ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev, odnosno v načinu, na katerega se je to ujedinjenje izvršilo.

Ujedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev se ni izvršilo v procesu razvoja nacionalne zavesti o potrebi tega ujedinjenja, ki se izvršuje z nacionalno revolucijo in samoodločbo od spodaj. Nasprotno, izvršilo se je brez vprašanja na ljudske množice pod diktaom srbskega vladajočega razreda in imperialistične politike entente. Hrvatska in slovenska buržuazija sta kapitulirali pred tem diktaom. V strahu pred nezadovoljnim delovnim ljudstvom mest in vasi sta se postavili pod zaščito srbske militaristične monarhije in skupaj s srbsko buržuazijo vršili dve leti diktaom nad celokupnim delovnim ljudstvom Jugoslavije. Tako je bil razrednih interesov celokupne buržuazije in monarhije zaustavljen že ob početku proces formiranja enega naroda iz treh

sorodnih narodov. Mesto njega je nastopil proces razvijanja vedno globljejših nacionalnih nasprotstev.

Glavni vzrok poostrevanja nacionalnih nasprotstev leži na strani srbske buržuazije. Po tem ko je srbsko ljudstvo v bojih za usvarjenje svoje države preživelo svojo nacionalno revolucijo, je srbska buržuazija še pred svetovno vojno vodila osvobodilno kolonialno politiko v Makedoniji in proti Albaniji. V državi SHS se srbska buržuazija deloma trudi, da se okrepi gospodarsko, deloma da živi parazitsko, z izkoriščevanjem in ropanjem ljudstev v novo dobljenih krajih in tudi na račun hrvatske in slovenske buržuazije.

Srbska buržuazija dosega to na sledeči način: Ona ima v svojih rokah ves državni in vojaški aparat in s pomočjo brezobzirnega reakcionarnega režima, legaliziranega po centralistični vidovdanski ustavi, vrši svojo nacionalno hegemonijo nad hrvatskim in slovenskim ljudstvom in njihovima gospodarsko bolj razvitima buržuazijama. Ona vrši osvojevalno gospodarsko politiko: 1. z nesorazmerno razdelitvijo proračunskih dohodkov in izdatkov; 2. s prenašanjem denarnih sredstev potom državnih finančnih institucij v Srbijo v svrhu okrepitve srbskega gospodarstva; 3. s prikrajševanjem državnih kreditov ostalim pokrajinam; 4. s plasiranjem državnih posojil v največjem delu v srbskih krajih, a zlasti v svrhu ojačenja militarizma in 5. z monopolizacijo koncesij in liferacij. Poleg tega uničuje srbska buržuazija avtonomijo Črne gore in z najsurovejšim nacionalnim zatiranjem, kolonizacijo, z nasilnim iztrebljenjem in asimiliranjem srbizira Makedonijo in tlačil narodnostne manjšine.

Neposredni rezultat srbske hegemonije je obrambno nacionalno grupiranje hrvatskega in slovenskega naroda ter narodnostnih manjšin kot tudi gibanja za avtonomijo Črne gore, Bosne, Vojvodine in za nezavisnost Makedonije.

Prvi faktor te nacionalne obrambne grupacije so postale kmetijske množice, zlasti na Hrvatskem. Hrvatska in slovenska buržuazija sta poiskali pod priškom vedno silovitejše hegemonije srbske buržuazije podpore v teh kmetijskih množicah. Gospodarsko bolj razviti, sta hrvatska in slovenska buržuazija tako poznani s celokupnim, etnografsko prepletenim, gospodarskim področjem države, da težita po skupni državi, ali po državi, ki bo slonela na bazi enakopravnosti. Hegemonija srbske buržuazije jima pomaga, da z nacionalističnimi parolami dovršita nacionalno grupiranje hrvatskega in slovenskega naroda, trudeč se, da izkoristita gibanje širokih ljudskih množic v svoje razredne interese. Tako je danes ves hrvatski in slovenski narod ter narodi v Makedoniji v gibanju za svojo nacionalno samoodločbo.

Nacionalna nasprotstva med Srbi, Hrvati in Slovenci z ene, ter med Srbi, Makedonci in Črnogorci z druge strani, so po pelih letih skupnega življenja v eni državi bolj zaostrena kot kdaj prej. Po tem ko je bil zaustavljen proces njihovega ujedinjevanja, je proces nacionalnega razedinjevanja že toliko napredoval, da se države Srbov, Hrvatov in Slovencev ne more več smatrati za eno enotno nacionalno državo z nekaj narodnostnih manjšin, ampak za državo, v kateri vladajoči razred enega (srbskega) naroda zatira druge narode.

III.

Kot revolucionarno proletarsko stranko vodijo Neodvisno delavsko stranko Jugoslavije vedno v njenem delu interesi zgodovinskega progressa in osvobodilnega boja delovnega ljudstva. V konkretnem zgodovinskem položaju je interes zgodovinskega progressa in osvobodilnega boja delovnega ljudstva:

1. da se z udeležitvijo popolne pravice samoodločbe narodov odstrani nadvlada srbske buržuazije in njene vojaške klike, ki je danes ena glavnih opor kontra-revolucije na Balkanu;

2. da delavski razred podpira boj kmetijskih množic in zatiranih narodov in da ga združi z bojem delavskega razreda proti kapitalizmu;

3. da se z združevanjem delovnega ljudstva raznih narodov v skupnem boju proti kapitalizmu ustvarijo predpogoji

za stvoritev federativne (zvezne) delavsko-kmetijske republike v Jugoslaviji, na Balkanu in v Podonavju.

IV.

Držeč se teh osnovnih interesov zgodovinskega progressa, priznava NDSJ vsakemu narodu pravico do suverenosti v določevanju svojih odnošajev, torej tudi pravico do svobodne odcepitve in stvoritve svoje posebne države, odnosno do priključitve svoji nacionalni državi.

Priznanje pravice samoodločbe do odcepitve pomenja dosleden in odločen boj proti reakciji in za stvorjenje takega političnega položaja, ki bo omogočil popolno pravico samoodločbe narodov. Priznanje pravice do odcepitve nima torej nobene zveze s takozvano »amputacijo«, ki bi pomenjala samo novo obliko nacionalnega zatiranja.

Priznavajoč pravico do odcepitve ne lrdi NDSJ, da je ta odcepitev vedno tudi v korist cilja. To vprašanje bo NDSJ reševala v vsaki konkretni zgodovinski periodi samostojno s stališča interesov zgodovinskega progressa in razvoja razrednega boja proletariata. Priznanje pravice do odcepitve ne izključuje torej vedno njene agitacije proti odcepitvi. Čim popolnejša bo pravica samoodločbe, tem slabejši bo separatizem, ker se bodo v večini slučajev, a posebno pri Hrvatih in Slovencih, vedno pokazale težkoče odcepitve tako radi etnografske prepletenosti, kot tudi vsled geografskih in gospodarskih zvez in premoči velikega gospodarskega področja za gospodarski razvoj.

V.

Ujedinjenje srbskega, hrvatskega in slovenskega naroda v skupno državo leži v pravcu zgodovinskega progressa in interesov razrednega boja proletariata. Ali da bi moglo to ujedinjenje izpolniti svojo misijo, mora skupna država počivati na podlagi prostovoljne zveze in popolne enakopravnosti vseh svojih delov, kar doslej ni bil slučaj. Zato zastopa NDSJ pravico vsakega naroda v državi, da suvereno, po svobodni ljudski volji in na podlagi nacionalne enakopravnosti, brez ozira na pokrajinske meje, določi svoje razmerje napram ostalim delom in državi celini.

Izhajajoč s tega osnovnega stališča, se bo NDSJ borila za to, da se potom takega svobodnega odločevanja narodov ustvari z ozirom na njihove nacionalne, geografske in gospodarske razmere njihova prostovoljna federativna (zvezna) državna uredba kot najboljša oblika za narodnostni, gospodarski in kulturni razvoj celine, kakor tudi poedinih delov. Pri tem se bo NDSJ borila za najpopolnejšo krajevno samoupravo.

VI.

Ker se morejo nacionalna nasprotstva pod kapitalističnim režimom v državi SHS ublažiti samo nekoliko z revizijo vidovdanske ustave na podlagi sporazuma med vladajočo srbsko buržuazijo in njeno militaristično monarhijo z buržuazijo ostalih narodov, poudarja NDSJ, da tak sporazum nacionalnih buržuazij ne pomenja doseženja pravice do samoodločbe, temveč nasprotno zanikanje te pravice in ponovno stvorjenje enotne fronte buržuazije proti delovnemu ljudstvu vseh narodov.

Zato se bo NDSJ borila za odpravo vidovdanske ustave in za tako republikansko federalistično ustavo, ki bo pomenjala najpopolnejšo enakopravnost vseh narodov.

VII.

Dopolna pravica narodov do samoodločbe kakor tudi interesi širokih ljudskih množic morejo biti zagotovljeni le z bojem kmetov in srednjih slojev v najtesnejši zvezi z delavskim razredom. Zato je stvoritev močnega delavsko-kmetijskega bloka prvi pogoj za uspešen boj širokih množic delovnega ljudstva proti nacionalnemu zatiranju. A stvorjenje delavsko-kmetijskih vlad in njihovo prostovoljno ujedinjenje v zvezo delavsko-kmetijskih republik je edina oblika vladavine, ki bo definitivno rešila narodnostno vprašanje in delovno ljudstvo vseh narodov zaščitila pred mahinacijami buržuazij, ki težijo za sporazumom na račun delovnega ljudstva.

VIII.

Imperialistične mirovne pogodbe, ki so z ene strani Hrvatce in Slovence v julijski Benečiji podvrgle jugoslovenskega imperializma, so z druge strani podvrgle zatiranju od srbske buržuazije kompaktno maso Madjarov, Nemcev in Rumunov v Vojvodini in Turkov, Arnavtov, Bolgarov in Kucovlahov v največjem delu Makedonije. Ali mesto da bi se madjarska in rumunska buržuazija ter turški begi borili proti hegemonistični fašistični politiki vladajoče srbske buržuazije, so stopili z njo v zvezo. Te buržuazije narodnostnih manjšin so izdale opravičene zahteve množic, ki so v ogromni večini proletarske in kmečke, in te buržuazije zastopajo samo interese posedujočih slojev. S takim držanjem slabijo pozicijo drugih zatiranih narodnosti.

NDSJ bo razkrinkala politiko teh meščanskih strank in apelirala na množice, da se ne dajo varati, ampak da se zberejo okrog revolucionarnega proletariata in delovnega ljudstva drugih narodov.

NDSJ se bo borila za to, da se narodnostnim manjšinam poleg popolne politične in državljanske enakopravnosti zagotovi tudi neomejena pravica uporabe materinščine v občevarstvu z vsemi oblastmi, obvezno šolanje otrok v materinščini v vseh državnih šolah in najpopolnejša svoboda vesti.

IX.

Kernima niti ena od narodnosti, ki prebivajo v Makedoniji, večine, pomenja vladavina katerekoli balkanske države nad Makedonijo nacionalno zaslužnje večine makedonskega prebivalstva. Osvajanje, teror, preganjanja v masah, nasilno denacionaliziranje so vladne metode vseh balkanskih držav nad Makedonijo.

Makedonsko prebivalstvo je vodilo skozi dolga leta uporen in junaški boj za svoje osvobojenje. Po balkanskih vojnah, ko je Makedonija spoznala nacionalistične režime vseh sosednih buržuazij, se je težnja po neodvisnosti okrepila pri makedonskem prebivalstvu. Neodvisna Makedonija je tudi danes geslo vsega njenega prebivalstva. Boj za neodvisnost Makedonije morajo voditi predvsem makedonski kmetje; radi tega morajo vzeti vodstvo tega boja v svoje roke, se morajo izjaviti solidarne s svojimi brati delavci in kmeti ostalih balkanskih dežel in zagotoviti stvaritev delavsko-kmečke vlade v neodvisni Makedoniji, ki bo prostovoljno stopila v federacijo neodvisnih balkanskih republik. Zato se bo NDSJ borila za razredno osvobojenje makedonskih delavcev in kmetov izpod jarma kapitalizma in veleposesnikov (begov) kakor tudi za njihovo nacionalno in politično osvobojenje na podlagi enotne fronte z organizacijami makedonskega ljudstva, ki zbirajo okrog sebe delovno prebivalstvo v imenu njegovih nacionalnih kulturnih interesov, onemogočujoč vsak poskus, da bi boj makedonskega prebivalstva izkoristila katerekoli buržuazija sosednih balkanskih držav v svoje osvojevalne in zatiralne cilje.

X.

Priznanje pravice samoodločbe narodom brez boja za dosego te samoodločbe bi bila hinavščina. NDSJ se zato tudi razlikuje v narodnostnem vprašanju od jugoslovenskih socialpatriotov, ki podpirajo hegemonijo srbske buržuazije. Kot internacionalna stranka podpira NDSJ boj za samoodločbo narodov proti narodnostnemu zatiranju, pri tem podpira NDSJ predvsem kmečke pokrete zatiranih narodov ter jih skuša odcepiti od pogubnega vpliva buržuazije, da jih osvobodijo starokopitne zgodovinske ideologije in pacifističnih iluzij ter da ustvari na ta način enotno fronto delavcev in kmetov in združi boj za narodno osvobojenje z bojem za socialno osvobojenje in za delavsko-kmečko vlado.

Pri podpiranju boja proti narodnostnemu zatiranju bo pa NDSJ vedno ohranila svojo popolno samostojnost ter bo vedno poudarjala svoje načelno stališče ter zastopala posebne interese delavskega razreda in vsega izkoriščanega delovnega ljudstva.

Naloga NDSJ je, izvesti popolno

enotnost celokupnega delovnega ljudstva, tako vladajočega kakor zatiranih narodov. Posebno pa igra NDSJ nalogo, da v Srbiji poudarja, kako noben narod, ki zatira druge narode, ne more biti svoboden ter da brezobzirno razkrinka parolo centralizma srbske hegemonistične buržuazije. Med zatiranimi narodi pa mora NDSJ vedno poudarjati razredni značaj parole samoodločbe, federacije in avtonomije v uslihi opozicijske buržuazije, ki pod temi parolami razumeva le monopol za izkoriščanje delovnega ljudstva lastnega naroda. NDSJ bo tudi brezobzirno razkrinkala večno kolebanje buržuaznih strank med bojem proti vladajoči buržuaziji (zavoljo nasprotujočih si kapitalističnih interesov) ter med pogajanjem z vladajočo buržuazijo (zavoljo razdelitve plena). Ravno tako bo NDSJ vedno potegnila jasno mejo proti hrvatskemu, slovenskemu ali kateremu si že bodi socialpatriotizmu.

XI.

Interesi enotnega boja delavskega razreda zahtevajo ujedinenje delavcev vseh narodov Jugoslavije v enotne delavske strokovne organizacije. Samo enotnost delavskih organizacij ter enotna Neodvisna Delavska Stranka Jugoslavije omogočujeta delavskemu razredu uspešen boj in mu zagotavljajo zmago nad današnjim družabnim redom, brez katere je nemogoče tudi končno uničenje narodnostnega zatiranja in neenakosti.

RESOLUCIJA O MAKEDONSKEM IN TRAKIJSKEM VPRAŠANJU.

1. Posedovanje Makedonije zagotavlja radi njenega geografskega položaja gospodarstvo nad vsem balkanskim polotokom. Iz tega razloga je bila ta dežela stalno predmet osvojevalnih težnj, tako zainteresiranih imperialističnih držav kakor tudi sosednih balkanskih držav.

Povod za tuje vmešavanje v makedonske razmere je nudila vedno pesira etnografska sestava makedonskega prebivalstva. Vse narodnosti, ki vladajo v sosednih deželah, so zastopane v Makedoniji, ali v takim razmerju, da nima niti ena od njih absolutne večine. Vladanje katerekoli balkanske države nad Makedonijo pomenja torej nacionalno zaslužnje večine makedonskega prebivalstva in izziva nacionalni boj, ki ga podpirajo zainteresirane države in izkoriščajo v svoje osvojevalne cilje. Pogodbe, ki so bile sklenjene leta 1912. med Bolgarijo in Srbijo in Bolgarijo ter Grčijo, so imele na videz za cilj »osvobojenje«
zaslužnjega prebivalstva izpod turškega jarma, medtem ko so v resnici pripravile osvoboditev in razdelitev Makedonije med zaveznike. Obe balkanski vojni so vodile balkanske države v svrhu osvojitve čim večjega dela Makedonije.

Gospodovanje Srbije in Grčije nad to deželo, ki sta si jo razdelili med seboj po balkanskih vojnah, tudi pomeni za večino prebivalstva nacionalno zaslužnjevanje. Nezadovoljstvo prebivalstva, ki ga je izzval ta pritisk, je služilo kot povod za vmešavanje Bolgarije v imperialistično svetovno vojno na strani centralnih držav, ki so ji obetale vso Makedonijo.

2. Makedonsko prebivalstvo je vodilo skozi dolga leta uporen boj za svoje nacionalno osvobojenje. Mržnja in razdor med posrednimi narodnostmi Makedonije, ki so ga neile buržuazije sosednih držav in ki se je često povzpelo do medsebojnih uničevalnih vojn, je sicer oslabil boj proti skupnemu sovražniku — turškemu sultanom in begom, ni pa mogel pri makedonskih sužnjih uničiti zavesti, da bo samo enotna in avtonomna Makedonija zagotovila vsem ljudstvom pravico in svobodo. Za krepitev te zavesti je delovala »makedonska revolucionarna organizacija«, resnična organizatorica in voditeljica revolucionarnega boja makedonskih sužnjev brez razlike narodnosti. Ta zavest je stopila na dan v ilindinski vstaji (leta 1903.), ki je prvi poskus za dosego avtonomije Makedonije.

Vojne 1912/13 in 1915/18, ki so se končale z razdelitvijo in gospodarskim propadom Makedonije in njenim ponovnim političnim zaslužnjenjem, so še bolj

povečale težnje prebivalstva po nacionalni in politični neodvisnosti. Enotna in avtonomna Makedonija je sedaj geslo Makedoncev na vseh vogalih opuščenih domovine. V znamenju tega gesla organizirajo in vodijo boj.

Prevarana bolgarska buržuazija, ki je dobila najmanjši del v oropanju Makedonije, poskuša ponovno izkoristiti makedonsko-revolucionarno gibanje za svoje osvojevalne cilje in ga spravi pod svoj vpliv. Ali kljub vsem naporom njenih agentov v makedonski revolucionarni organizaciji se ji ne bo nikdar posrečilo, da pridobi simpatije delovnih množic Makedonije in jih odvrni s poti samostojnega boja. Makedonsko ljudstvo je preživelo toliko bridkih izkušenj, da se ne bo nikdar več podvrlo vplivu svojih bližnjih in daljnjih »prijateljev«
in »zaščitnikov«.

3. Etnografsko namešano prebivalstvo ima tudi Trakija, ki je bila v balkanski, svetovni imperialistični in v zadnji grško-turški vojni predmet spora med Turčijo, Bolgarijo in Grčijo. Trakija, ki je eno za drugim padla pod oblast Turčije, Bolgarije in Grčije, a ki je sedaj med nje razdeljena, izviva še sedaj med njimi tekmo za posedovanje tega ozemlja, ki lahko zopet vzplamti v plamen oboroženega spopada. Trakijske narodnosti so istofako kot makedonske bojevale dolgoleten boj za svojo politično in nacionalno neodvisnost, a ta boj so izkoriščale velike in male države za svoje osvojevalne cilje.

Dolgotrajne vojne so izpremenile to cvetočo deželo v razvaline in narodnost, ki tu prebivajo, spravile v novo politično in nacionalno sužnost; večji del narodnosti je bil prisiljen, da zapusti vse svoje in beži v tuje dežele. Zato ne vidijo drugega izhoda kot ustvarjenje avtonomne Trakije.

4. Makedonske in traške narodnosti mojejjo v svojem boju za nacionalno in politično osvobojenje računati samo na simpatije in pomoč delavcev in kmetov vseh dežel. Revolucija ruskih delavcev in kmetov, ki je stvorila sedanjo Zvezo Socialističnih Sovjetskih Republik, je prva priznala pravico do samoodločbe vsakega naroda do odcepitve in ustvaritve neodvisne države. Pod praporjem proletarskih strank, ki vodijo nepomirljiv razredni boj, bojujejo sedaj delovne množice vseh dežel boj proti vsakemu nacionalnemu, političnemu in gospodarskemu zaslužnjevanju. Popolnoma naravno je, da stoji ena na strani makedonskih in traških borcev. Delavci in kmetje balkanskih dežel so neposredno zainteresirani na uspehu boja makedonskega in traškega ljudstva, ker samo s stvarjenjem avtonomne Makedonije in Trakije in z njihovo združitvijo z ostalimi balkanskimi deželami v federativno balkansko republiko se bo upostavil za vselej mir med balkanskimi narodi in pogoji za njihov gospodarski razvoj ter garancija za njihov obstoj in politično neodvisnost.

Proletarske stranke Balkana opozarjajo makedonske in traške narodnosti na nevarnost, ki grozi njihovemu boju od strani buržuazije drugih dežel in jih pozivajo, da budno bde, da pazijo na to, da ne bo njihova kri poslužila za uresničenje tujih načrtov. Istočasno izjavljajo tem narodnostim, da morejo udeležiti svoj cilj samo v zvezi z delovnimi množicami vseh balkanskih dežel. Nevarnost, da bi postale orodje v tujih rokah, je zelo velika v makedonski in traški emigraciji. Tako je bil na primer del makedonske emigracije izkoriščen za udušenje vstaje bolgarskih delavcev in kmetov. Postopek teh zaslužljenih Makedoncev, ki so pod krinko »makedonskih revolucionarjev«
poslali plačani žandarji bolgarske buržuazije in rablji bolgarskega delovnega ljudstva, je udarec proti osvobojenju Makedonije in makedonsko prebivalstvo ga mora obsoditi.

5. Makedonsko in traško prebivalstvo brez razlike narodnosti je izpostavljeno povsod neznoznemu pritisku. Buržuazija balkanskih dežel ne pozna drugih metod za rešitev makedonskega in traškega problema, kot osvajanje, teror, preganjanja v masah in denacionaliziranje. To so bile metode bolgarskih nacionalistov, ko so bili oni gospodari Makedonije in Trakije. Po isti

poli gresla ludi jugoslovenska in grška buržuazija. Srbska buržuazija vrši v Makedoniji najostrejši teroristični režim, uničuje ali izganja zavedni del bolgarskega, turškega in armavškega prebivalstva in dovaja na njihovo mesto naseljenje iz drugih pokrajin Jugoslavije; ona tlači vse nesrbske narodnosti, zapira njihove cerkve in šole, prepoveduje njihov tisk in zatira njihov jezik. Na vsako revolto ali protest od strani prebivalstva, dovedenega do obupa, odgovarja srbska vlada s krvavimi represalijami. Isto se dogaja v Makedoniji, ki je pod grško oblastjo, in v Trakiji. Turška vlada je nasilno razgnala bolgarsko in grško prebivalstvo iz vzhodne Trakije, a bolgarski nacionalisti so oropali muslimanske Bolgare (Domake), jih silili v krščanstvo in emigracijo. S posebno ostrostjo preganja sedaj grška vlada bolgarsko in turško prebivalstvo iz Trakije in Makedonije, da bi v njihovih hišah nastanila grške begunce iz Male Azije.

Proletarske stranke Balkana smatrajo za svojo dolžnost, da se z največjo energijo postavijo za politične, nacionalne in kulturne pravice ter svobodo zatiranih narodov Makedonije in Trakije. One bodo odkrito žigosale nasilja oblasti proti zatiranim ljudstvom in se bodo v skupni fronti z njimi in njihovimi organizacijami borile proti vladajočemu teroru in brezpravnosti.

6. Delovne množice Makedonije in Trakije so izpostavljene razen politični in nacionalni sužnosti tudi brezmejnemu izkoriščanju od strani veleposesnikov, kapitalistov, oderuhov in drugih pijavk. Veliki del kmetov, ki nimajo zemlje ali jim je primanjkuje, so stvarno sužnji begov in oderuhov. Proletarci nimajo niti najosnovnejše zaščite svojega dela in male obrtnike ter trgovce brez usmiljenja ropajo težki davki, špekulantske mahinacije i. dr. V Makedoniji kot v Trakiji je torej razredni boj med delovnim ljudstvom in izkoriščevalci v polnem teku. V tem boju so proletarske stranke na strani izkoriščanih in zahtevajo zaplenbo begovskih posestev z inventarjem in za njihovo oddajo brez odškodnine kmetom, ki nimajo zemlje ali ki jim je primanjkuje; zahtevajo udeležbo in drugih oblik ropanja delovnega prebivalstva; garancijo svobode združevanja, zbiranja in štrajka za delavce in zaščito njihovega dela; nalozitev davkov na ramena bogatašev, omejitev špekulacije itd. Za uspešen boj organizirajo one delovne množice brez razlike narodnosti v strankine skupine, strokovne konsumne organizacije. Proletarske stranke pa tudi nimajo odklanjajočega stališča napram organizacijam makedonskih in traških narodnosti, ki grupirajo okrog sebe delovno prebivalstvo v znamenju njegovih nacionalnih in kulturnih interesov. Nasprotno, z njimi imajo najtesnejše stike in streme za tem, da zagotove v njih vodstvu in delavnosti premoč delovnim množicam nasproti meščanskim, veleposesniškim in avanturističnim elementom, ki često izkoriščajo te organizacije za dosego svojih razrednih ciljev in so vsak čas pripravljeni izdati interese širokih delovnih množic. Taktika enotne fronte s temi organizacijami in udeležbo proletarcev v njih bo olajšala to nalogo proletarskih strank.

7. Nacionalno, politično in gospodarsko osvobojenje balkanskih ljudstev se bo dosego samo s skupnim bojem delavcev in kmetov vsake balkanske dežele za upostavitve delavsko-kmečke vlade in z zvezo delovnih množic vseh balkanskih dežel za stvaritev federativne balkanske republike. In boj za neodvisnost Makedonije morajo v prvi vrsti bojevati makedonski delavci in kmetje; radi tega morajo vzeti vodstvo tega boja v svoje roke, morajo se izjaviti solidarne s svojimi brati-delavci in kmeti ostalih balkanskih dežel in zagotoviti ustvarjenje delavsko-kmečke vlade v neodvisni Makedoniji in v neodvisni Trakiji.

Proletarske stranke Balkana dajejo parolo delavsko-kmečke vlade in istočasno izjavljajo, da bo federativna balkanska republika zagotovila vsem balkanskim deželam mir, neodvisnost in svoboden razvoj in da jim bo prostovoljna zveza neodvisnih balkanskih republik, med katerimi bo tudi makedonska in traška.

RESOLUCIJA O AGRARNEM VPRAŠANJU V JUGOSLAVIJI IN O DELU NDSJ NA KMETIH.

1.

Jugoslavija je agrarna dežela. Čeprav so med posrednimi pokrajinami velike razlike v gospodarskem pogledu in stopnji kapitalističnega razvoja, je vendar dejstvo, da je Jugoslavija kot celota agrarna država, v kateri tvorijo kmetje širi peline celokupnega prebivalstva, a več kot polovica kmetov so siromašni, polproletarizirani kmetje in vaški proletarci. Interesi teh kmetjskih slojev so najtesneje spojeni z interesi delavskega razreda in ti kmetjski sloji predstavljajo naravnega zaveznika proletariata v njegovem boju proti buržuaziji, združeni z veleposesniki.

2.

V času ustvaritve države SHS so se delile premoženjske agrarne razmere v glavnem v širi lipe. Tri peline zemlje v Bosni, a nad polovico v stari Srbiji in Makedoniji je bilo v razmerah turškega fevdalizma. Na Hrvaškem in v Vojvodini se je poleg ostankov fevdalnih zemljiških razmer vedno bolj razvijala velekapitalistična zemljiška posest z mezdno delovno silo; tri četrtine kmetov v Hrvaški je imelo samo tretjino zemlje, dočim ko so imeli veleposesniki 45% zemlje, a v Vojvodini celo 50%. V Dalmaciji je bila skoro polovica obdelane zemlje v kolonatskih razmerah, ali pa last cerkve. V Srbiji pa in v Črni gori so kmetje svobodni posestniki zemlje, ali 45% od njih so siromašni kmetje. V vseh teh krajih je položaj večine kmetov zelo težak, a posebno v takozvanih pasivnih krajih.

Ob koncu vojne, ki je strahovito povečala bedo siromašnih kmetov in fevdalnih sužnjev, je nastalo močno gibanje kmetov, ki so zahtevali zemlje in odpravo fevdalnih odnošajev.

3.

V mnogo krajih, kot n. pr. v Bosni, Makedoniji, Dalmaciji in Hrvaški, so kmetje začeli sami jemati zemljo in razbijati okove fevdalnega suženjstva, niso hoteli več plačevati desetine itd. To gibanje je imelo vse znake kmetjske revolucije v početku, ali udušila ga je s pomočjo srbske vojske domača buržuazija s svojo kontrarevolucionarno politiko, z »narodnimi sveti« in v zvezi z veleposesniki in fevdalci.

Da bi čim lažje likvidirali kmetjsko gibanje, so »narodni sveti« pitali kmete z raznimi obljubami, da se bodo razdelila veleposesstva, in da se bodo odpravile fevdalne razmere. V tem varanju kmetov so sodelovale vse meščanske stranke in tudi zemljoradniška ter HRSS, ki je oslabila revolucionarni načrt siromašnih kmetov tudi z zahtevo, da kmetje plačajo, veleposesnikom vzeto zemljo. Kljub vsem obljubam buržuazije se ni izvršila agrarna reforma popolnoma niti od daleč. Razdelilo se je samo petino veleposesniške zemlje, ali tudi to večina bogatih in premožnih kmetov. Zemlja je v glavnem ostala od veleposesnikov in kmetje morajo še dalje plačevati svoj delež. Ali tudi to »agrarno reformo« se je sabotiralo na vse mogoče načine. Ze same odredbe, po katerih bi se imela izvršiti, predstavljajo sabotažo in izigravanje agrarne reforme. Pod krinko »reda in zakonitosti« in v korist veleposesniških pivjak se je z žandarjskimi tajenci vzpostavilo in utrdilo fevdalne odnošaje in prisililo kmete, da plačajo fevdalcem davščine in jim vrnejo zemljo, katero so vzeli. Razen tega se je tudi ono malo zemlje, katero so dobili kmetje, odstopilo kmetom samo v zakup za štiri leta, dokler se »definitivno« ne reši agrarnega vprašanja. Domačim veleposesnikom se je pustilo pod raznimi izgovori velike komplekse zemlje, a posebno gozdov, dočim ko so ostali kmetje brez pašnikov in brez lesa. Farmozni sekvestri so nudili vladajoči srbski buržuaziji možnost za silno obogatitve, dočim ko je kolonizatorska politika vlade z ene strani nudila možnost za največjo korupcijo, a združena stram predstavlja važen faktor v hegemonistični politiki srbske buržuazije in dvorne vojaške klike, ki na ta način nasilno zaslužujeta nesrbske kraje. Poleg vsega tega plačuje vladajoča

buržuazija fevdalcem in veleposesnikom na račun delovnega ljudstva ogromne vsote, a v Makedoniji je radi politične pogodbe s turškimi begi ustavila tudi tako agrarno reformo. Kar se tiče poljedelskih delavcev, so bili njihovi interesi najbolj oškodovani, posebno v Vojvodini, kjer je veleposesniška zemlja poslužila za špekulacijo, ali se jo je parceliralo ali razdelilo gospodarjem in tujim naseljencem, a poljedelski delavci so ostali brez zemlje in brez možnosti, da prodajajo svojo delovno silo. Tako je meščanstvo, združeno s fevdalci in veleposesniki, tekmo širih let izigravalo »agrarno reformo« in pripravljalo nanjo odločen napad, s katerim jo hoče popolnoma likvidirati. V zadnjem času so ohrabreni fevdalci in veleposesniki pričeli z najhujšo ofenzivo, zahtevajoč, da se ustavi vsako nadaljnje izvrševanje agrarne reforme in da pride ona popolnoma z dnevnega reda. Ukinjenje ministrstev za socialno politiko in agrarno reformo in ustavitve agrarne reforme v mnogih krajih kaže, da podpirajo veleposesniške vladajoča buržuazija in njeni gospodarci.

4.

Položaj siromašnih kmetov ne samo, da se ni izboljšal, ampak se nasprotno stalno slabša, ker niti oni kmetje, ki so dobili nekaj zemlje, je niso dobili dovolj, niti niso dobili potrebnega inventarja niti potrebnih kreditov za povzdigo svojega gospodarstva. Razen tega ropa celokupna gospodarska, izvozna in davčna politika vlade ne samo malega kmeta, ampak zadeva težko tudi srednjega kmeta. Vse to politiska kmetjske množice vedno bolj v krepilje oderuhov in pospešuje proces proletarizacije vasi. Še strašnejši je položaj ogromne večine kmetov v pasivnih krajih, ki so skoro kompaktno naseljeni po siromašnih kmetih. Te množice so izročene stalnemu stradanju, tako da tudi slučajni smrti od gladi niso redki. Takozvana »pomožna« akcija vlade in buržuazije v praksi ne donša nobene stvarne pomoči, ampak ustvarja le možnost za bogatenje posrednih kapitalističnih klik ali za lovitev glasov posrednih kmetov.

5.

Iz vseh vseh teh razlogov kot tudi radi nacionalnega zaliranja se je oprijela ogromne večine kmetov v SHS državi globoka nezadovoljnost in opozicijsko ter revolucionarno razpoloženje. V celih krajih in pokrajinah so kmetje kompaktno orientirani in protikapitalistično. A širok vse države se pričinja jasno manifestirati težnja kmetov, da vselanejo v obrambo svojih ogroženih interesov. V nekaterih krajih se sponzorno pojavlja med kmetjskimi množicami, a posebno med siromašnimi kmeti želja po ustvaritvi skupne bojne fronte z delavskim razredom.

Obupen položaj poljedelskih delavcev, kronična lakota v mnogih krajih, kot tudi vselaja dalmatinskih kmetov, ki je bila brutalno udušena, vse to kaže na to, da bodo morali kmetje v svrhu očitovanja svojih ogroženih življenjskih interesov stopiti v odkrit spopad z združenimi veleposesniki in buržuazijo.

6.

V agrarni državi, kot je Jugoslavija, je mogoča zmaga delavskega razreda samo pod pogojem, ako njegov boj proti kapitalističnemu zaliranju podprejo in v tem boju sodelujejo kmetjske množice. »Proletariat je resnično revolucionarni in resnično socialno-aktivni razred samo pod pogojem, če koraka kot avantgarda vseh delovnih množic in vseh izkoriščanih in deluje kot vodja v boju za zmago nad izkoriščevalci.« Kmetje pa bodo mogli šele tedaj izboljšati svoj položaj in se osvoboditi izkoriščanja in zaliranja po veleposesnikih in buržuaziji, ko se bodo pridružili osvobodilnemu boju proletariata. Življenjski interesi delavcev in kmetov zahtevajo, da se nasprotno bloku fevdalcev in buržuazije postavi blok delavcev in kmetov.

NDSJ kot predstavnica proletariata mora voditi tako politiko, ki bo udeležila skupen boj delavcev in kmetov. Ona mora stalno naglašati potrebo ustvaritve delavsko-kmetjskega bloka

proti reakcionarnemu bloku fevdalcev in buržuazije. V svoji propagandi in agitaciji bo NDSJ stalno poudarjala parolo delavsko-kmetjske vlade, ki ima biti vodilna ideja celokupne njene politike. V svrhu ustvarjanja skupne fronte delavcev in kmetov bo NDSJ predlagala skupne akcije kmetjskim strankam in organizacijam v vseh onih slučajih, v katerih so tangirani interesi delavcev in kmetov. Na ta način bodo kmetjske stranke prisiljene, da nastopijo proti režimu in buržuaziji ali pa bodo razkrinkane pred množicami v svoji hlapčevski vlogi. V interesu razvoja razrednega boja in ustvarjenja pogojev za skupno fronto delavcev in kmetov bo NDSJ podpirala vsako opozicijsko in revolucionarno tendenco in strujo med kmeti in bo stopila v zvezo z vsemi levičarskimi elementi v kmetjskih strankah. Ali pri vsem temu ne bo NDSJ niti za trenutek opustila svojega načelnega stališča in dela, ki gre za tem, da vaške proletarce in male kmete loči in iztrga izpod vpliva bogatih kmetov in vaške buržuazije. Za ta cilj bo NDSJ zastavila vse svoje moči za otvoritev in okrepitev strokovnih organizacij poljedelskih delavcev in bo propagirala tudi posvitev odborov siromašnih kmetov, ki bi vodili razdelitev veleposesstev, hrane v pasivnih krajih, kreditov i. dr. Poleg tega bo NDSJ podpirala ustanavljanje konsumnih zadrug siromašnih kmetov, da se olajša njihov boj proti oderuštvo.

NDSJ bo v svojem delu med kmeti obračala posebno pažnjo na to, da razširi in okrepi svoje organizacije in zapuščila, izdajala bo poljudne brošure za kmete, a v posameznih važnih dogodkih in konfliktih na deželi bo širila svoje letake in lepake. NDSJ bo skušala ustanoviti posebne strankine časopise za kmete, a v celokupnem svojem listu mora vsekakor imeti posebno rubriko, v kateri se bo stalno govorilo in razpravljalo o problemih kmetjskega življenja in priobčevalo vesti z dežele.

7.

V svrhu odprave ostankov fevdalizma in osvoboditve kmetov težkih bremen in jarma, ki so jim ga naložili veleposesniki in meščanstvo, zahteva NDSJ:

a) ekspropriacijo (razlasitev) brez vsake odškodnine vseh fevdalcev in izročitev njihovih posestev siromašnim kmetom; eksploatacijo vseh veleposesstev iznad 30 ha in izročitev zemlje s celokupnim inventarjem kmetom brez zemlje in z malo zemlje, brez ozira na vero in narodnost; zemljo se ima dati najprej delovnemu prebivalstvu vasi, občine, oblasti in pokrajine, v kateri se nahaja posestvo; država mora poleg tega nuditi tem kmetom materialno in finančno pomoč za racionalno obdelovanje zemlje.

b) Popolno odstranjenje vseh ostankov fevdalizma, kolonskih razmer, tlake in težaštva (v Dalmaciji); odpravo vseh plačil, bremen, zakupnin, obvez i. dr., ki so izšle iz fevdalnih odnošajev.

c) Da se vrnejo vse one vsote, katere so morali kmetje plačati veleposesnikom kot zakupnino in podobno in da se veleposesnikom odvzame vse one vsote, katere jim je država izplačala.

d) Da se veleposesniško zemljo, ki se jo je dalo kmetom v zakup za 4 leta, takoj proglasi za last kmetov.

e) Da se konfiscira vsa cerkvena, samostanska in vakuška posestva in da se odpravi vse dajave, katere morajo dajati kmetje duhovnikom (bira, »lukno« i. t. d.).

f) Da se ukine vse one zakone in odredbe, ki v nekaterih krajih dajejo pravice v izkoriščevanju zemlje, gozdov in premožnih občin samo stari posestnikom in bogatim kmetom in da se tudi uradniške uprave teh institucij izroči kmetjskim odborom.

g) Da se konfiscira vse veleposesniške gozdove in da se imajo iz velikih gozdnih kompleksov preskrbovati z drvami ne samo okoliški kraji, temveč tudi siromašno prebivalstvo najprej cele pokrajine, a potem vse države.

h) Da se zagolovi prehrano pasivnih krajev z neposrednim davkom na bogataše in meščanstvo ter da vodijo pre-

hrano konsumi in odbori, izvoljeni po siromašnih kmetih.

i) Da država zagotovi kmetom cene kredite, olajša nabavo poljedelskih strojev in orodij. Da skrbi za potrebne poprave, pomaga pri dobavi umetnih gnojil, semen itd.

j) Da se z vso ostrastjo pobija oderuštvo, da se zapleni imetje oderuhov in da se razveljavi vknjižene vsote na posest malih kmetov, ki imajo manj kot 5 juter zemlje.

k) Da se siromašne kmete oprosti plačanja davkov in da se ukine kuluk.

l) Da se pomilosli vse obsojence iz agrarnih nemirov, likvidira vse globe, s katerimi so bili kaznovani kmetje radi prestopka veleposesniškega »prava«, radi poškodb gozdov itd.; da se likvidirajo vsi agrarni procesi, katere so veleposesniki započeli proti svojim kmetom, čivčijem itd.

Strankinemu svetu in centralnemu odboru stranke se nalaga dolžnost, da izvoli komisijo iz treh sodrugov, ki bo tekom treh mesecev zbrala ves material o agrarnem vprašanju, sestavila načrt agrarnega programa in ga dala na diskusijo v strankin tisk, da bo mogla bodoča strankina konferenca ali kongres definitivno sklepati o agrarnem programu stranke.

RESOLUCIJA O FAŠIZMU.

I.

Fašizem je najboljši dokaz popolnega gospodarskega in političnega razsula buržuazije. Ali on je istočasno dokaz, da buržuazija zapuščena v vseh kritičnih momentih demokratično in parlamentarno obliko vladavine in da se zateka k izvenparlamentarnim udarcem in tudi k državljanski vojni, kadar misli premagati in uničiti svoje razredne nasprotnike, v prvi vrsti proletariata.

V kritičnih momentih po svetovni vojni je buržuazija v mnogo deželah formirala bele garde, t. j. oborožila se je kot razred, ali pa je formirala svoje privatne bojne organizacije, sestavljene iz militaristov in najemnikov vsake vrste, kot je to slučaj z »Orgešom« v Nemčiji, »svobodnimi sindikati« v Španiji »narodnimi« gardami v Bosni 1920 do 1921 itd. Čeprav so to bojne organizacije kapitala, vendar ne predstavljajo fašizem. Fašizem je gibanje mas, gibanje širokih malomeščanskih, polproletarskih in gotovih proletarskih mas, katerim je pospešeno razpadanje kapitalističnega gospodarstva uničilo prejšnje življenjske pogoje in jih dovedlo v težak položaj. Te mase so takoj po vojni šle v velikem delu za socialistično-reformisti v nadi, da z ustvaritvijo socializma izboljšajo svoj strahoviti položaj. Izdajstvo socialne demokracije, ki se je mesto boja za socializem borila za utrditev kapitalizma, in to na znoju in krvi malomeščanstva in prebivalstva, je odvrnilo te nezadovoljne in irpeče mase od razrednega proletarskega boja in od vsakega boja za socializem.

To gibanje razočaranih malomeščanskih mas izkorišča buržuazija in posebno industrijski kapital, da ga izpremeni v svoje gibanje proti proletariatu. Vedno večje razpadanje kapitalističnega gospodarstva onemogoča buržuaziji, da bi svoje razredno gospodstvo očevala z demokracijo in s svojim državnim aparatom. Njej so potrebne bojne organizacije mas proti proletariatu in v tem obstoja misel in naloga fašizma.

II.

V mnogih, a posebno v zaostalih deželah se buržuazija trudi, da vzpostavi svoje brutalne diktature pospeši z državnimi puči od zgoraj in se poslužuje pri tem raznih vojaških klik, preden je formirano fašistovsko gibanje množic. Tak slučaj imamo v Španiji in Bolgariji, kjer so militaristične klike izvršile državni puč, ne da bi se naslanjale na kako gibanje množic, ampak poslužujoč se edino skepo pokorne vojske. Ali tudi te vojaške klike se trudijo po zavzetju oblasti organizirati fašistovske bande, da bi razširile oporo za svoje gospodstvo.

Čeprav je ideologija (način mišljenja) fašizma navidez revolucionarna, čeprav

malomeščanske mase po svojem nagonu ležijo za tem, da izkoristijo dani položaj za izpolnitev svojih meglenih, pol-socialnih in profikapitalističnih teženj, je vendar fašizem v svojem bistvu kontra-revolucionaren, ker prevzema v njem preležno vlogo veleburžuazija in ga udinja za svoje cilje. Za to je najboljši dokaz Italija, kjer je fašizem radi izdajstva socialne demokracije in strokovne birokracije razoral proletarske organizacije in ko je prišel na oblast, začel vršiti politiko veleindustrijskega kapitala proti delavskemu razredu in proti interesom malomeščanstva, ki je fašizem na svojih ramenih dvignilo na oblast, kakor tudi politiko imperialističnih avantur. Ta primer izkoriščanja fašizma od strani velekapitala in nasprotna interesov v fašistovskem gibanju med delavskimi masami in velekapitalističnimi vrhovi so merodajna za izdelanje solidne proletarsko-akcijske politike proti fašizmu.

III.

Po svojem bistvu ni fašizem lokalno gibanje, ampak se on ponavlja vedno v več državah, v kolikor se razvija proces razpadanja kapitalizma, tako, da lahko rečemo, da je fašizem internacionalni pojav. Čeprav je v Jugoslaviji radi belega terorja akcijska in organizacijska sila proletarijata zelo oslabiljena, se vendar tudi v Jugoslaviji formira fašistovsko gibanje. Tu se pojavlja fašizem predvsem kot gibanje, ki ga skuša srbska buržuazija formirati med nezadovoljnimi malomeščanskimi in polproletarskimi masami, težko prizadehimi po gospodarski krizi, v svrhu nadaljnjega imperialističnega zatiranja podjarmljenih narodov Jugoslavije. V ta namen so osnovane »Orjuna«, pod demokratskim vplivom in radikalno-militaristična »Srnao«, dočim ko hrvaška buržuazija organizira svoje fašistovske organizacije »Hanao«. Čeprav osnovane na videz za boj za ohranitev »narodnega edinstva«, t. j. za ohranitev in zmago srbskega imperializma ali za obrambo pred njimi («Hanao»), jurišajo te fašistovske organizacije z vso silo na revolucionarni proletarijat in njegove organizacije. Prvi teroristični napad proti proletariatu so izvršili fašisti v Jugoslaviji v Splitu, julija 1921. Isto tako dokazuje niz napadov na proletarske organizacije tekom tega leta (Pančevo, Split, Sl. Brod itd.), da je fašistovska nevarnost od dne do dne večja za proletarski razred Jugoslavije in da se bo fašizem z vsemi silami vrgel na proletarijat.

Dočim, ko z ene strani jurišajo na proletarske organizacije, poskušajo fašisti z druge strani, da z raznimi parolami pridobijo mnogo proletarskih elementov. V tem pogledu je prišla novosadska »Orjuna« tako daleč, da je poskušala voditi mezdna pogajanja in priti v strokovne delavske organizacije. Isto poskuša tudi »Srnao«. S kombiniranjem terorističnih sredstev in demagoških parol in akcij skušajo fašisti delavski razred ali uničiti ali podjarmiti.

V formiranju fašistovskega gibanja in v vodenju fašistovske politike igra brezdvomno važno vlogo tudi militaristična organizacija, znana pod imenom »bela roka«. Čeprav ima ona že danes v državi stvarno vlogo, kateri služijo »parlamentarne« vlade samo kot plašč, kaže ta organizacija jasno tendenco za upostavitve odkrite, ne več prikrite diktature. V ta namen hoče spraviti pod svoj vpliv srbske fašistovske organizacije, da se jih posluži kot opore za svojo diktaturo. Njena težnja, da zagospodari nad »Narodno Odbrano«, to najbolje potrjuje. »Narodna Odbrana«, nekdanja revolucionarna organizacija, dobiva danes vedno bolj pod očitnim vplivom te klike značaj središča za širjenje fašistovske ideologije in za formiranje fašistovskih organizacij. S frazami »nacionalizma« in »patriotizma« teži za tem, da združi vse srbske fašistovske organizacije, da jih razširi, okrepi in izpremeni v pravo gibanje širokih množic, ki bi poslužile interesom kapitalistov, združenih z militaristično kliko.

IV.

Z ozirom na nasprotnost interesov v fašizmu samem, z ozirom na njegove teroristične bojne metode, z ozirom na njegovo kontrarevolucionarno politiko pred in zlasti po zavzeju oblasti,

je potrebno delavskemu razredu Jugoslavije, a zlasti NDSJ kot njegovi avantgardi, da se bori proti fašizmu na dvojen način: ideološko in organizacijsko.

1. Ideološko se bo NDSJ bori proti fašizmu s tem, da bo z intenzivno agitacijo in razrednimi akcijami preprečila poskuse fašistov, da podvržejo svojemu vplivu malomeščanske in polproletarske mase, drugo, s tem, da razvija razredno diferenco med malomeščanskimi masami, ki so že pod fašistovskim vplivom in velekapitala, in jih bo s tem odlegovala njihovemu vplivu. To bo NDSJ zlasti hotela doseči z razkrinkanjem kontrarevolucionarne in imperialistične politike fašizma, ki služi velekapitalu, uporabljajoč pri tem demagoške parole. Zlasti je treba pri tem kazati na velekapitalistično politiko fašizma v Italiji, in tako z živim vzgledom pokazati delovnim množicam, kam jih vodi fašizem. Nasprotno demagoškim parolam o »nadržani« državi ali diktaturi, NDSJ postavlja parolo enofronte delavcev in kmetov ter siromašnih slojev proti gospodstvu kapitalističnih izkoriščevalcev, za delavsko-kmečko vlado.

2. V boju proti fašizmu v Jugoslaviji ima NDSJ zlasti dolžnost, da se bori proti šovinističnim lažem, s katerimi fašisti v korist buržuazije zaslužujejo delovne množice. Posebno je potreben energičen boj proti srbskemu šovinizmu, ki je eden ideoloških stebrov srbskega fašizma, a ta boj proti srbskemu šovinizmu je toliko važnejši, ker ima srbska buržuazija oblast v svojih rokah in ker kriza obrtništva v Srbiji jako omogočuje napredovanje fašizma. NDSJ bo v tem boju pokazala delovnim množicam, da se za parolo »ohrane narodnega edinstva« skriva težnja srbske buržuazije po hegemoniji nad ostalimi narodi Jugoslavije. Pri tem bo NDSJ insistirala zlasti na tem, da je politika »flačenja eden vzrokov za to strahovito reakcijo, težka bremena, strašen birokratsko-policijsko-militaristični aparat in da interesi vseh delovnih slojev niso v tem, da ostane ta režim narodnosnega zatiranja, ampak da se v boju za osvobodjenje podjarmljenih narodov potom enofronte delavcev in kmetov osvobodijo tudi srbske delovne množice kapitalistične in fašistovske reakcije.

Ali poleg tega ideološkega boja proti fašizmu je potrebno, da se NDSJ bori proti fašizmu tudi organizacijsko.

Pogosti napadi fašistovskih band na razredne organizacije proletariata kažejo, da je potrebno, da se brez odlaganja postavi proti fašistovskim bandam močno organizirano samoohrambo proletariata. Za upostavitve te samoohrambe je treba odstraniti vse ovire, ki obstojajo med govornimi funkcionarji delavskega gibanja.

V boju proti fašizmu bo delala NDSJ na tem, da stopijo v ta boj vse proletarske množice brez ozira na njihovo strokovno orijentacijo in strankarsko pripadnost, ker je fašizem splošna nevarnost za proletarijat. NDSJ bo torej z vsemi silami delala na tem, da se proti fašizmu postavi skupna obramba proletariata za zaščito organizacij in inštitucij delavskega razreda. Državna konferenca NDSJ na žalost konstatira, da je vodstvo socialistične stranke Jugoslavije tudi to pot izdalo interese proletariata, s tem da je odbilo udeležbo v skupni obrambi proletariata pred fašizmom. Ali NDSJ se vendar nadeja, da bodo socialdemokratski delavci spoznali potrebo skupne obrambe pred skupnim smrtnim sovražnikom — fašizmom.

V pričakovanju na stvarjenje te skupne obrambe ne misli NDSJ opustiti tudi svojega samostojnega dela za njeno organiziranje. Nasprotno, potrebno je, da se okrepi in razširi delo v tej smeri, prevzemajoč inicijativo za formiranje delavskih obrambnih skupin, kjerkoli je to mogoče.

Strankinemu svetu se daje mandat, da dela v duhu te resolucije.

Prodlog kandidatne liste za strankin svet

a) Strankin svet.

Adela Pavošević, priv. nameščanka, Osijek; Aleksa Rebrić, tapetniški delavec, Beograd; Atanasije Ilić, advokatski pripravnik, Prilep, Aca Popović, kovinar, Beograd; Ivan Makue, železničar, Ljubljana; Ivan Tomanić, tipografski de-

lavec, Zagreb; Ivo Baljkas, privatni nameščanec, Sibenik; Jovan Tomašević, advokat, Cetinje; Josip Stefanec, tipografski del., Beograd; Kosta Novaković, novinar, Beograd; Laza Stefanović, lesni delavec, Beograd; Marko Terzić, čevljar, Sarajevo; Pavel Vranjinae, težak (kmet), Starigrad (Dalmacija); Todor Trajković, pisar, Skoplje; Tošo Berić, težak, Čurug; Triša Kaclerović, advokat Beograd; Filip Filipović, novinar, Beograd. Frane Weinberger, steklarski delavec, Zagorje; Mat. Ferčej, kovinar, Jesenice; Frane Ret, tovarniški delavec, Bečkerek; Franjo Korošec, delavec, Karlovac.

b) Centralni odbor.

Predsednik: Filip Filipović; tajnik: Triša Kaclerović. Laza Stefanović, Kosta Novaković, Aca Popović, Aleksa Rebrić, Josip, Stefanec.

Navodila za referendum.

Vsem krajevnim organizacijam in zapuščtvom NDSJ.

Resolucije, o katerih se bo glasovalo na referendumu, so sledeče: resolucija o političnem položaju in neposrednih nalogah NDSJ; resolucija o narodnostnem vprašanju v Jugoslaviji; resolucija o makedonskem in trakijskem vprašanju; resolucija o agrarnem vprašanju; resolucija o fašizmu. Razen teh resolucij je predložena tudi kandidatna lista za strankin svet, katero so sporazumno sestavili predstavniki vseh pokrajin.

Vse predloge je treba prečitati na izrednih zborovanjih strankinih članov. O vsakem predlogu se vrši posebej glasovanje.

Vse organizacije opozarjamo na to važnost: vsi predlogi resolucij so izpremenjeni, nekateri bolj, nekateri manj. Te izpremembe, odnosno definitivno re-

dakcijo vseh resolucij, kakršne gredo sedaj pred člane, so izvršile posebne komisije, sestavljene iz sodrugov iz cele države in tako te resolucije ne predstavljajo več stališča poedinih referentov ali centralnega odbora, ampak večine najaktivnejših sodrugov iz vseh pokrajin.

Vse organizacije morajo izvršiti referendum, t. j. odglasovati o vseh predlogih najkasneje do 15. februarja. Ko vse organizacije končajo referendum, imajo poslati centralnemu odboru poročilo o rezultatu glasovanja. V poročilu vsake organizacije mora biti označeno:

1.) število prisotnih strankinih članov, ki glasujejo; 2.) koliko je bilo glasov za in proti vsaki predloženi resoluciji posebej; 3.) s koliko glasov je bila sprejeta kandidatna lista za strankin svet; 4.) v poročilu je treba povedati tudi to, ako so bila podeljena mišljenja ali protipredlogi, in če so bila, o kateri resoluciji, kdo jih je iznesel in koliko glasov je bilo za te protipredloge. Tekste teh protipredlogov je treba priložiti poročilu.

Da bodo poročila enako sestavljena, se bo poslalo vsem organizacijam formularje za ta poročila. Vsaka organizacija bo dobila tri formularje, od katerih obdrži enega v svojem arhivu.

Poročilo je treba poslati najdalje čez tri dni po izvršenem glasovanju.

Če ni mogoče sklepati o vseh predlogih na enem sestanku, naj imajo organizacije dva, tri sestanke zaporedoma, da bo časa tudi za diskusijo. Diskutira naj se samo o predmetu samem.

Opozarjamo odbore vseh krajevnih organizacij, da zastavijo vse svoje sile, da se ta važni referendum izvrši točno, popolnoma in pravočasno, ker od tega zavisi nadaljnje plodovito delo in razvoj naše stranke.

15. januarja 1924.

C. O. NDSJ.

INTERNACIONALNI PREGLED.

Ruska komunistična stranka snotna!

Zadnja dva tedna je naš meščanski tisk, na čelu mu slavni »Slov. Narod« in »Jutro«, trobil v svet senzacionalne vesti o razkolu v ruski komunistični stranki, o arelaciji Trockega, o bližajočem se razpadu sovjetske oblasti itd.

16. t. m. se je otvoril v Moskvi kongres komunistične stranke sovjetskih republik. V predsedstvo kongresa so bili enoglasno izvoljeni: Lenin, Zinovjev, Stalin, Kamenjev, Trocki, Buharin, Rikov, Tomski, Kalinin i. dr.

Kongres je otvoril v imenu centralnega odbora stranke Kamenjev. Dejal je, da je diskusija o strankinih nalogah stranko samo ojačila. Potek diskusije je pokazal, da je stranka strnjena, tako da stoji danes pred svetom s poostrenim komunističnim bojnim orožjem. »Kongres bo dokazal, da so se naši sovražniki, ki so računali z oslabiljenjem stranke, ravno tako zmotili, kot je bil to slučaj vedno, skozi šest let. Mi bomo reasumirali rezultate diskusije v popolni zavesti bojnim načelom Lenina.« (Ploskanje).

Po pozdravnih govorih je imel Rikov referat o gospodarsko-političnih nalogah sovjetske unije. Po živahni diskusiji o njegovem referatu in po njegovem zaključnem govoru se je dalo na glasovanje tozadevno predloženo resolucijo od centralnega odbora.

Resolucija je bila enoglasno sprejeta. Na vprašanje s. Kamenjeva, če se ne bo dvignil niti en glas proti resoluciji, ni bilo nobenega odgovora, nakar je izbruhnil splošni smeh na kongresu. Podrobnejše poročilo prinesemo.

Pred novimi boji v Nemčiji.

Pred novimi boji v Nemčiji. — Štrajk v Poruhrju. — Štrajk kovinarjev. — Krvave demonstracije povodom Liebknecht-ove proslave. — Veliki uspehi komunistične stranke na Saškem. — Meščanska sodba o komunistični stranki Nemčije.

Po oktobrskih dogodkih v Nemčiji so bili nekateri mišljenja, da stojimo pred stagnacijo, oziroma umikom delavskega gibanja v Nemčiji za daljšo periodo.

Diktatura generala Seeckta ni prinesla nobenega zboljšanja. Podaljšanje delovnega časa, znižanje plač, odprava pravic delavcev v obratih, uničenje pravice združevanja, odprava brezposelne pod-

pore, prisilno delo za brezposelne, novi davki, uvedba zlate najemnine, redukcija uradništva, skratka brezmejno gospodstvo kapitalističnega razreda — to je bil in je program nemške buržuazije in njenega generala Seeckta. Sprovajanje tega programa pa vodi neizogibno, v rapidnem tempu, v izredno poostrenje razrednih nasprotij do uničenja zadnjih iluzij delovnega ljudstva. Odtod izvira nadaljnje propadanje socialne demokracije in odpadanje strokovnih organizacij od soc. demokracije. Z odredbami proti uradništvu se je pospešila preorientacija uradnikov in nameščencev na levo. Delavske mase so izvršile svoj umik in pripravljajo velike obrambne boje, ki se lahko v današnjem položaju v Nemčiji izpremenijo zelo hitro v ofenzivne boje.

Nov štrajk v Poruhrju, nov štrajk kovinarjev, pogoste poulične demonstracije itd., vse to nepobitno kaže, da delavske mase Nemčije nikakor niso pripravljene ukloniti hrbet kapitalistom. To so znamenja aktivnega odpora delavskega razreda po tihih božičnih tednih. Bojno razpoloženje preveva znova množice.

Tako dozorevajo objektivno in subjektivno predpogoji za nove revolucionarne boje.

Komunistična stranka Nemčije pripravlja splošno mobilizacijo za boj proti reakciji, proti vojaški diktaturi. Kljub temu, da je stranka izven zakona, da vlada vojaška diktatura, si stranka vedno bolj osvaja ulico s parolo: **Oborožitev proletarijata!**

Pri volitvah na Saškem se je pokazalo, koliko je napredoval vpliv kom. stranke. V velikih mestih, kot v Leipzigu, je dobila komunistična stranka 100% več glasov kot pri zadnjih volitvah; dobila je 69.000 glasov. V Dresdenu so dobili komunisti 39.500, v Zwickau so dobili 5 mandatov več kot pri zadnjih volitvah, v Chemnitzu 21.032 glasov itd. Na drugi strani so silno padli socialni demokrati v korist komunistov in nacionalistov.

Povodom petletnice smrti K. Liebknechta in Roze Luxemburgove so priredili komunisti poulične manifestacije po vseh večjih mestih, pri čemer je prišlo do krvavih spopadov s policijo.

Komunistična stranka Nemčije ni prenehala delati niti pod izjemnim stanjem niti po razpustitvi po generalu Seecktu. S čudovito elastičnostjo je znala takoj preiti k ilegalnemu delu, izdajati ilegalne letake, imeti ilegalne shode in redno izdajati ilegalne časopise. Ta dejstva, kot tudi velike demonstracije, ki jih je priredila stranka v najrazličnejših mestih Nemčije, pričajo o zdravi sili stranke. Nasprotniki so hoteli najprej ta dejstva z molkom prikriti in preiti preko njih. Polagoma morajo vendar priznati, da vsa preganjanja niso oslabilila nemške komunistične stranke.

Tako piše n. pr. reakcionarni bavarski list »Fränkischer Courier«:

»Po generalu Seecktu odrejena razpustitev komunistične stranke Nemčije in s tem spojena prepoved komunističnega tiska ni mogla kljub vsej strogosti preprečiti nadaljnega tajnega izhajanja komunističnih letakov. Predvsem je pričela iznava izhajati v veliki nakladi s skoro isto obliko berlinska »Rote Fahne«, glavno glasilo kom. stranke Nemčije, proti kateri je bila v prvi vrsti naperjena prepoved, čije uredniške prostore se je zapečatilo, glavne pisce postavilo pod kontrolo in se skušalo na vsak način preprečiti njeno ponovno izhajanje v drugi obliki in na drugem mestu. Sicer se glasi sedaj naslov »Die Fahne der Revolution« (prapor revolucije), ali podnaslov »Centralno glasilo komunistične stranke Nemčije« odstranjuje vsak dvom. Tiskarne se seveda ne navaja. Popolnoma tajno se razdeljuje »Die Fahne der Revolution« po velikih obratih in delavskih kolonijah in roma od rok do rok...«

Nezaupnica angleške delavske stranke.

»Revolucionarni« obraz Macdonalda. Macdonald je v imenu angleške delavske stranke predlagal v parlamentu nezaupnico Baldwinovi vladi. Ta »nezaupnica« se glasi dobesedno takole:

»Naša dolžnost je, da opozorimo v vsej ponižnosti vaše veličanstvo, da sedanji svetovalci vašega veličanstva ne uživajo zaupanja hiše.« (Parlamenta).

Za tako taktiko se navdušuje slavni bivši suplent Fabjančič. Hotel bi poslati jugoslovanski Macdonald, da bi v vsej ponižnosti opozarjal Nj. veličanstvo kraljevine SHS na nevarnost NDSJ za kapitaliste.

Konservativna vlada v Angliji padla.

V angleškem parlamentu je končno prišlo do glasovanja o zaupnici dosedanji Baldwinovi konservativni vladi. Večina glasov je izrazila nezaupnico vladi. Delavska stranka ima prevzeti vlado.

V nedeljo je izbruhnil v vsej Angliji železničarski štrajk. Štrajk je izbruhnil proti volji Delavske stranke. Macdonald, voditelj delavske stranke, se je namreč izjavil za znižanje plač železničarjev. S tem je Macdonald dokazal svojo kontra-revolucionarnost. Železničarji so protestirali proti temu postopanju Delavske stranke. Pričakuje se, da bo stavka dalj časa trajala.

Mogoč je tudi izbruh rudarske stavke.

Francoski državni dolg.

Na podlagi raziskovanj znanega francoskega nacionalnega ekonomista na pariški univerzi, profesorja Charles Gide, so poskočili dolgovi Francije, ki so znašali pred vojno približno 30 milijard frankov, za več kot trinajstkrat in so že presegle vsoto 400 milijard frankov. Izdatki pet vojnih let so zvišali dolg na 171 milijard. Od konca l. 1918. se je dvignil dolg za nadaljnih 213 milijard.

Naraščajoči dolgovi Francije in nemogućnost njih izplačevanja pospešuje hitro padanje vrednosti francoskega franka v zadnjem času.

Sovjetska unija in Francija.

(Izjave G. Čičerina.)

Sledeče vrstice povzemamo iz intervjuja s Čičerina z urednikom moskovske »Pravde«.

»Vsakemu poznavalcu internacionalnih razmer mora pasti v oči sedanja pomembna okrepitev zunanje-političnega položaja sovjetske unije. Tako zelo ugodno je delovala v tem oziru dosledna mirovna politika sovjetske republike, politika mirnega reševanja internacional-

nih konfliktov in sistematičnega razvijanja vedno tesnejših gospodarskih odnosov z drugimi deželami. Notranja okrepitev in konsolidacija sovjetske oblasti je eden glavnih vzrokov za zboljšanje v internacionalnem položaju sovjetske unije. Resno vlogo igra v tem oziru tudi razvoj našega žitnega izvoza.

Dosedanji internacionalni odnosi sovjetske unije zavzemajo trdnjše oblike, upostavlja se nove stike, ki se ugodno razvijajo. Na polju odnosov sovjetskih republik z Anglijo je prinesla nova perioda, ki je sledila angleško-ruski krizi, pomembno zboljšanje. Splošni gospodarski kot tudi politični interesi, ki zblizujejo sovjetske republike z Italijo, so dovedli do sedanjih rimskih pogajanj, na podlagi katerih je ugotovil Mussolini v nekem govoru v parlamentu možnost neposrednega de iure-priznanja sovjetske unije. Vedno česče ponavljajoča se potovanja ameriških državljanov in zastopnikov gospodarskih skupin v Moskvo so imela za posledico, da so postale v Ameriki ugodnejše razmere za vzpostavitve odnosov s Sovjetsko unijo. Kar se tiče Japonske, so se člani te vlade v zadnjem času večkrat izjavili, da se bodo pričela pogajanja s sovjetsko unijo v najbližji bodočnosti. Tudi z drugimi državami Evrope in Azije se utrjujejo odnosi sovjetske unije in zasnovane so nove zveze.

Samo francoska vlada nadaljuje sovražno politiko napram sovjetski uniji, čeprav nevzdržno narašča v francoski družbi sami struja za vzpostavitev za obe deželi skrajno koristnih in potrebnih gospodarskih kot tudi političnih odnosov. Z globokim obžalovanjem moramo ugotoviti, da kljub vsemu temu ni popustila sovražnost francoske vlade napram sovjetski uniji.

Mi smemo trditi, da ovira potrebno ureditev političnih razmer in nastanek nemotenega, trajnega miru, sovražno delovanje francoske diplomacije proti sovjetski uniji. Prvi in najvažnejši predpogoj vsakega sporazuma sovjetske unije s Francijo — če dozori za to čas — je prenehanje sovražnih početij francoske diplomacije proti sovjetski uniji.

Čičerin opisuje poskuse sovjetskih republik za upostavo gospodarskih in trgovskih zvez s Francijo in zaključuje: »Sovjetska vlada mora zato ugotoviti, da so ostali njeni poskusi za približevanje Franciji brezuspešni radi politike francoske vlade.«

Kongres komunistične stranke Francije.

20. januarja se je pričel kongres kom. stranke Francije v Lyonu. Njegov pomen je jasen, če ga primerjamo z zadnjim strankinim kongresom sredi oktobra 1922 v Parizu.

Pariški kongres je vodil Frossard (ki ga obožuje Klemenčič). Stranka je bila zapletena v stalno krizo radi elementov à la Frossard. V stranki so bile tri frakcije, ki so se borile med seboj. Frossard je dobil na pariškem kongresu nekaj nad dve petini glasov, komunistična levica pa nekaj manj kot dve petini. Približno eno petino je dobila skupina Renauda, ki je bila proti taktiki enotne fronte, kot si jo je zamišljala internacionalna. Frossard in njegova klika, oprta na svojo relativno večino, je prevzela v svoje roke vso strankino organizacijo in tisk in ves meščanski svet je že pričakoval trenutka, ko bo kom. stranka Francije odpadla od internacionalne.

Ali prišlo je drugače.

IV. svetovni kongres internacionalne, ki se je pričel dva tedna po pariškem kongresu, je pokazal, da ni zaman združil v sebi poznanja in izkušenj vseh strank, pripadajočih internacionalni. IV. svetovni kongres je uredil razmere v francoski stranki. Nekaj sto intelektualcev, framazonov, županov in funkcionarjev, ki so spoznali, da nimajo ničesar več iskati v stranki, ali ki so rajši zapustili stranko kot framazono ložo, so odpadli od stranke s Frossardom na čelu. Velika množica stranke je občutila njihovo odstranjenje kot ozdravljenje po dolgotrajni krizi.

Teden dni po izstopu Frossarda iz stranke so francoske čete zasedle Porurje in tedaj je prišlo do »komplota« komunistov, ki so se posvetovali v Essenu skupaj z nemškimi sodrugi o bojnih merah proti francoskemu imperijalizmu. Voditelji stranke in strokovnih organiza-

cij so morali v ječo. Ali stranka je silajno dokazala svojo moč in elastičnost. Nadaljevala je boj z nezmanjšano silo in spravila v gibanje vse francosko delavstvo. »Komplot« se je v nekaj tednih razblinil in se izpremenil v velik poraz Poincereja in francoske buržuazije.

Od tega časa zavzema komunistična stranka Francije v francoskem in internacionalnem del. gibanju častno mesto, ki ga ni imela, dokler so bili reformisti in framazoni v njenih vrstah. Njeno centralno glasilo »L'Humanité« izhaja danes že v 270.000 izvodih in je torej najbolj razširjeno glasilo v Evropi.

Kongres v Lyonu bo potegnil bilanco preteklega leta. Lyonski kongres bo nudil sliko močne, zdrave stranke množice, ki je, oproščena reformističnega balasta, končno našla pravilno pot.

O poteku kongresa poročamo v prihodnji številki.

Politične vesti.

»Velika Srbija«. — Nedavno se je širil po državi letak, ki agitira, da se vsakdo naroči na knjigo »Velika Srbija«. Letak je poln šovinističnih fraz kot »Srbi vsi in povsod!« »Velika Srbija je evangelij srbstva!« »Dvignite srbstvo!« itd. To knjigo je spisal dr. Vladimir Čorović, profesor na beograjski univerzi, a založila je knjigo družba »Narodno delo«, ki stoji pod posebnim protektoratom vlade. Notranji minister je pozval vse občane v državi, da širijo in kupujejo to knjigo. Podobno naredbo je izdal tudi minister za prosveto in vero. Tako širi vlada odkrito velikosrbsko propagando in očitno dokazuje, da so radikalci nosilci hegemonije srbske buržuazije.

Boj za poslanski mandat. Demokratje okrog »Jutrca« se že dolgo kavsajo z Ravniharjem, bivšim načelnikom narodno-napredne stranke, ki pa je z novim letom presedlal pod senco Pašičeve brade in je v konzorciju »Narodnega Dnevnika«. Gospodje se sedaj potom teh dveh listov kavsajo za poslansko korito. V Ljubljani so se namreč pri zadnjih volitvah v parlament sporazumeli mladi in stari demokratje za skupno listo na ta način, da so dejali, da bo od vsake grupe po eden nekaj časa užival poslanske dnevnice. Izvoljen je bil mlado-demokrat Reisner in Ravnihar kot njegov namestnik. Dogovorjeno je bilo, da odstopi Reisner svoje mesto Ravniharju nadalje s 1. januarjem. Reisnerju pa dišijo poslanske dnevnice še nadalje in noče odstopiti. In tako se prepira rodoljubna gospoda dalje ne iz kakih interesov naroda temveč radi — korita.

Orjunaši in demokratje. Novosadsko orjunsko glasilo »Vidovdan« piše: »Iskreni Jugoslovani so gledali v centralizmu edino pravo pot in način ujedinenja... Demokratjska stranka se je osnovala kot jugoslovanska stranka in ravno radi tega je imela privlačno moč. To moč je izgubila, čim je odstopila od jugoslovanstva, kar je posebno prišlo do izraza v Hrvatski in Dalmaciji, kjer je jugoslovanska zavest najbolj razvita...« Drug orjunaš piše: »Medstrankarska, centralistična vlada mora čim prej prevzeti diktaturo države v svoje roke... Njena diktatura bi morala biti resolutna in nedostopna, dokler se na ša država politično in gospodarsko ne konsolidira. Ako se konsolidacije ne more doseči s parlamentarnimi sredstvi, jo je treba ustvariti z izvenparlamentarnimi... Ako pa ni mogoče upostaviti take diktature državotvornih strank, potem preostane edini izhod — vojaška diktatura.« Orjunašem je torej Pribičević že malo centralističen in se oklepajo počasi Pašičeve brade in »bele roke« — ker tu je več denarja. Tako se ponavlja staro pravilo — da so nacionalisti in »patrijotje« vedno na strani denarja, ki je za nje domovina. Orjunaši imajo res dober nos, kaj ne?

Odpušanje uradnikov na Hrvatskem. Na Hrvatskem se je te dni odpustilo veliko število uradnikov, nekaj jih pa pošiljajo v Makedonijo na taka mesta, da se bodo sami zahvalili za državno službo. Odpustitev se je izvršila na podlagi predlogov, ki jih je sestavil radikal dr. Gojković. On je sestavil imenik onih, ki naj se jih reducirja in v imeniku je navedel tudi za vsakega poedinca razlog, zakaj naj se ga odpusti. Načelno je predlagal,

da se odpusti vse uradnike, ki niso radikalni, pa naj bodo Srbi ali Hrvatje. Pri vsakem imenu je dostavil politično pripombo: demokrat, republikanec, komunist, italijanski itd.

Opozicijski blok. — Demokratje, klerikalci, kmetijci in muslimani so se pogovorili, da bodo tvorili skupen opozicijski blok proti radikalni vladi. Kot je razvidno, tvori ta blok zelo pisana družba, še bolj pisana bo pa politika takega bloka.

Mimogrede.

Zakaj so se združili narodni socialisti s radikalcem?

2. števec »Nove Pravde« piše glede razmerja narodnih socialistov do radikalcev sledeče: »Narodni Dnevnik«, v katerem konzorciju sedita tudi dva naša odlična člana, naj predvsem vpliva na NRS (nar. radikalno stranko, op. ur.), da ublaži neznosni kapitalistični režim.« Taka modrost more menda vzrasti samo na narodno-socijalističnem zelniku. Po mnenju narodnih socialistov si torej ne bo delavstvo zboljšalo svojega položaja, če se bo strnilo v enotne bojne vrste proti kapitalizmu in njegovim strankam, temveč moramo iti v ta namen v vladajočo stranko srbske buržuazije — v radikalno stranko.

Klemenčiči in Fabjančič propagirata z Dimnikom sindikalizem in avtonomnost strokovnih organizacij. Koliko teorij si bodo še izmislili radikalci, da nafarbajo delavstvo?

»Slov. Narod« se silno huduje, ker NDSJ v opoziciji v ljubljanskem občinskem svetu noče delati v prilogi demokratu, t. j. v prilogi bankam in pijavkam. Oča se ogrevajo istočasno za Fabjančičevo taktiko. Menda je nov »napredni blok« na vidiku.

Socijalisti nam niso dovolili na svojem shodu, da odgovorimo njihovim lažem. Na našem nedeljskem shodu je socijalistični svetnik Lah godrnjal, ko smo razkrinkali sramotno vlogo socijalistov. Ko se ga je pa pozvalo, da stopi na govorniški oder, jo je pa mož pobrisal. Demagoška gesta, kajne »vojak« Svetek?

Novi sotrudniki »Delavskih Novic«.

»Delavske Novice« napredujejo... V krog njenih sotrudnikov je stopil tudi neki gospod advokat, ki je v zadnji številki napolnil cele tri kolone tega lista. To še ne bi bilo hudo. Zanimivo pa je to, da je ta gospod advokat še lansko leto smatral »nekoga« za »lumpca«, s katerim pa letos prijateljsko sodeluje. Kdo se je »spreobrnil«? Ali je »nekdo« advokata prepričal, ali je advokat »nekoga« pridobil? Cankar piše nekje o zelenih listnicah v zvezi s prepričanjem.

Smola.

Navadno se zgodi, da človek pri volitvah propade, ker premalo agitira. Žerjavu, voditelju demokratov pa se je lansko leto pri volitvah zgodilo narobe. Propadel je, ker je preveč agitiral. — Stvar se sliši kot špas, pa je resnica, katero Žerjav bridko objokuje. IDS je namreč Pucelju odvzela za približno 130 glasov preveč da ni mogel biti izvoljen s količnikom. Zato je Pucelj dobil mandat z »ostankom«, IDS pa dolgi nos. Če bi pa Pucelju IDS pustila tistih 130 glasov, ki so mu manjkali do količnika, bi Pucelj bil izvoljen s »količnikom«, Žerjav pa tudi z »ostankom«. Na to čudno resnico je Žerjav prišel šele po volitvah, ko je bilo že vse fuč. Zato tedaj pridno študira voljni zakon in računa, da bi se mu v bodoče kedaj ne pripetila enaka smola.

»Socialist« je postal ponedeljski list. Nadaljeval bo tradicije Plutovega »Ponedeljka«. V tem znamenju trdi, da se ne bo pustil terorizirati od nas, da bi izločil iz svojega kluba Naceta Miheva. Mi vas, predragi »socialisti«, nočemo terorizirati. S tem, da se izjavljate solidarne z Nacetom, ste dokazali, da je ves socijalistični klub proti temu, da bi dala občina brezposelnim podporo. In brezposelni ter drugi delavci bodo obračunali z vami.

Bernot je slišal v Krško, da smo na nedeljskem shodu v Mestnem domu sklenili prijateljstvo s klerikalci. Udeležniki

shoda pa so slišali ravno nasprotno, da smo razkrinkali klerikalce in Nacete z njihovo protidelavsko politiko.

Zadnja »Orjuna« se baha, da ima dober nos. To utemeljuje s tem, da je Spaljković odkril nove dokumente o komunistični kurirski službi, o kateri je pričela »Orjuna« pred časom sanjati po zašlugi Fabjančiča. Orjunci, kar vohajte po ponarejenih dokumentih, dokler vam mi ne damo »ta pravega« povohati. Tedaj boste imeli priliko pokazati tudi dober tek.

»Slov. Narod« pravi, da dobimo 1000 dolarjev mesečne internacionalne podpore in pripominja, da je to malo. Mi bi pa privoščili »Slov. Narod« pomlajenje v možganih.

Dopisi.

Red vlada v Ljubljani. — Pozorišče: Kavarna V. Pijani verižniki pretepajo nekega mladega delavca. Nevarnost je, da ga težko ranijo ali celo ubijejo, ker grabijo za stole in buteljke. Trezen poštni uradnik hiti na ulico in kliče: Stražnik, stražnik!! — Stražnik se stiska ob zid šole in noče slišati. Šele na ponovno klicanje pride: Kaj se derete? V kavarni so navalili na mladega človeka... Nevarnost, da ga ubijejo... Prosim, posredujte... Stražnik: To se mene ne tiče. Jaz imam svoj rajon na ulici, v kavarni je odgovoren kavarnar. Ne nadlegujte me. — Pa če se kaj zgodi? — Stražnik obrne poštarju hrbet, nekdo pa reče: Če ga ubijejo, naj se pritoži. — V istem času pa je v Delavskem domu »uradovalec« cela četa policajev v uniformi in civilu, ker tam so bili ljudje mirni in poslušali predavanje. — Živel »red«!

GUSTANJ. Tukajšnja »Svoboda« je proslavila 5 letnico nasilne smrti ss. Karla Liebknechta in Roze Luksemburg na lep način. Dne 12. t. m. se je zbrala večina mladina, včlanjena v »Svobodo«, v društvenem lokalu v obilnem številu. S. iz Zagorja je proslavil spomin obeh padlih borcev z lepim govorom. Nato je čital s. Borstner par primernih pesmi iz Seliškarcjevih »Trbovelj«. Proslavo je zaključil s. K. z deklamacijo pesmi »Upor«. Kakor povsod, je tudi tukajšnja delavska mladina zanemarjena. Mnogo mladine je zaposlene v jeklarni in mnogo je je pri raznih mojstrih — vendar se nihče ne briga za ta naraščaj na šolskem polju. Včasih je obstojala v Guštanju, kakor v vsakem večjem kraju obrtno nadaljevalna šola — danes pa država rajši vidi, da zapravlja učiteljstvo čas s patriotizmom, kakor pa da bi izobraževalo del. mladino še izven ljudskih šol. To je zopet nauk za del. razredno mladino, da si mora tako šola sama priboriti potom organizacij. Zato, guštanjska mladina, vsa v »Svobodo« in ko nas bo dovolj, naredimo po vzgledu mladih ljubljanskih sodrugov in zakličemo: »Ne samo garat, ampak tudi izobraževati se hočemo«!

Celje. — Zagonetni krošnjar. — Izšla je novoletna številka »Vojnega invalida«, glasila udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS v Ljubljani. Vzemite v roke to glasilo, berite ga pazno do kraja in vaša znatljivost bo pomirjena. Čuden stvar, bodete dejali, ko ga prečitete. In po pravici! Kot nekak žurnalistični krošnjar z najrajšnejšo robo, bo gotovo spravil vsakega v občudovanje. Zalostno, pa resnično — in zelo zabavno — če ne bi bilo za vojne invalide tako tragično. »Vojni invalid« piše o hysteriji, dvobojevanju, o krompirju, o prašičji slavi, podedovanih boleznih itd., ne omenja pa z najmanjšo besedo reduciranja in slabšanja položaja invalidov-namješčenecv, ne vidi ukinitve ministrstva za socialno politiko z vsemi dalekosežnimi posledicami za vojne žrtve. Ne beleži nobenih krivic in ne-socialnega postopanja s strani državne uprave invalidov, ki se ima še poslabšati z militarizacijo (s tem, da jo prevzame vojaška uprava). Ne, vse to ne spada v invalidsko glasilo, to so postranske stvari, če hočete, sprazne pene. Kaj se bo naš ljubljanski odbor za to zanimal. Invalidi, prijeti bomo morali megle in malo izčistiti, ker tako se ne smejo pustiti več izigravati in uspavati.

Več invalidov.

Vevče. Med krščanskimi socijalisti v vevški papirnici vlada veliko razburjenje. Po razpustu socijalistične podružnice se je začelo v tovarni tako ozračje, da so se začeli nekaterim klerikalcem bogu vdani nosovi vibati. Ko so slišali o ustanovitvi podružnice NDSJ, so bili ti še bolj poparjeni. Krščanski kričači so silno razburjeni, da je delavstvo tudi v vevški papirnici spoznalo, da je krščanski socijalizem samo pesek v oči in da le Neodvisna Delavska Stranka pravilno zastopa delavske interese in se bori za izboljšanje delavskega položaja. Če bi se vse delavstvo zavedalo, da mu stoji ob strani za izboljšanje njegovega položaja NDSJ, bi se je oklenilo vse delavstvo. Opozarjamo vse delavstvo, da ne naseda govoričenjem krščanskih kričačev, ki pišejo delavsko kri. Ti krščanski kričači se potegujejo le za interese kapitalistov à la Pollak itd. in duhovščine in hočejo nas delavce samo izkoristiti v njihove interese, hočejo napraviti iz nas le klerikalno glasovalno mašino. Jeza »Pravice« z dne 17. t. m. ne bo nič pomagala. Delavstvo bo pri prihodnjih volitvah iztrgalo občino Dev. Marija v Polju iz klerikalnih rok. Saj le mi, delavci, širimo idejo osvobodilnega boja izpod jarma kapitalizma tudi med malimi obrtniki in kmeti. Zato naj vsak še ta mesec poskrbi, da bo vpisan v volilni imenik, ker moramo nastopiti polnoštevilno vsi zatirani in izkoriščani. Ne dajmo se varati s klerikalno-kapitalistično avtonomijo, o kateri nam pridiga 21 krščanskih meštarejev v beograjskem parlamentu. Kajti njihova avtonomija je mešetastvo, s katerim hočejo naloviti volilce. Mi se moramo boriti za skupen blok revnih delavcev in kmetov, ki naj z bojem stori delavsko-kmetško vlado.

Z občinskim tajnikom bomo obračunali, če ne bo vpisal vseh volilnih upravičencev v imenik. Zato naj g. tajnik takoj uredi knjige!

Več delavcev.

Jesenice. — V nedeljo se je vršil pri nas polnoštevilno obiskan shod NDSJ, na katerem je poročal s. Marcel Žorga iz Ljubljane. Ta shod je jasno pokazal vsem nasprotnikom, da je jeseniško delavstvo za Neodvisno Delavsko Stranko, ki vodi proletariat. Vsi jeseniški delavci, volite Neodvisno Delavsko Stranko! Kovinar.

Javornik. — Na Javorniku še žal delavstvo ni tako prebujeno kot na Jesenicah, ker Javornik se tudi nekoliko bolj zanemarja kot Jesenice. Ali v nedeljo je moral vsak proletarec spoznati, kaj so socijalpatrijoti in njihov glavni Jeram. Jeram je hotel z najpodležimi lažmi pobiti s. Marcela Žorgo in agitirati proti NDSJ in »Glasu Svobode«. Ali s. Marcel mu je dobro dokazal, da je socijalistična stranka kontrarevolucionarna in da prejema denar od raznih ministrov, da vodijo socijalistično internacionalo sami gg. ministri. Tudi Mussolini se prišteva k socijalistom in hvali italijanske in nemške socijaliste, da so dobri patrijote. Jeram je dejal, da ima rajši kapitalistično diktaturo kot pa socijalno revolucijo. To mu radi verjamemo, veseli nas pa to, da je mož vsaj enkrat javno izpovedal in priznal svojo kontrarevolucionarnost. Delavstvo občine Koroška Bela bo bojkotiralo občinske volitve, ker ni liste NDSJ. Socijalpatrijoti pa niso nobena delavska stranka, zato ne more delavstvo glasovati za nje. Živela NDSJ!

Udeležnik shoda.

Mladinski vestnik.

NEKAJ O »KULTURNIH ORGANIZACIJAH«.

Med raznimi in neštetimi organizacijami od klubov občinskih svetnikov ali dečjih krožkov pa do mogočnih strank najdemo ljudi tri skupine organizacij, katerih deli so vezani med seboj s skupnimi lastnostmi z ozirom na proletarski razredni boj. To so:

1. telovadne in športne organizacije;
2. samoizobraževalne organizacije, kakor stenografska in esperantska društva, diskusijski klubi, »delavske univerze« in druga društva, ki imajo namen, dati svojim članom nekaj znanja in sposobnosti;
3. zabavna društva, kakor turistovska, pevška, plesna, kegljaška društva itd.

Kaj naj storimo mi s temi organizacijami?

Da lahko odgovorimo na to vprašanje, moramo pomisliti na našo glavno nalogo, ki je, da organiziramo in vodimo razredni boj. To je centralna naloga, ki so ji podrejene ostale. Mi moramo dvigniti proletariat, ga organizirati, usposobiti za boj, zavzeti pozicijo za pozicijo in v tem boju moramo vsa sremljenja, ki jih imajo delavci, spravili v to smer, da se razredni boj poosli.

Širokovne organizacije in telovadne organizacije služijo v razrednem boju kot sredstva, da široke delavske mase vzgojimo za neposreden razredni boj. One nam pomagajo v vsakodnevnem boju, v boju za zvišanje plač, za ohranitev 8 urnega delavnika, v štrajkih, v akcijah proti fašizmu itd. To so mogočna orožja, ki jih ne smemo pustiti v nasprotnikovih rokah. Pri njih prihaja sila in moč v poštev. Z njimi spravimo množice v akcijo.

Ali pa velja isto o izobraževalnih in zabavnih društvih? Ali so to direktna orožja v akcijah mas? Ali delavstvo pridobi na sili in veljavi, če ima te organizacije. In nasprotno, ali nas je že buržuazija kdaj pobijala s temi organizacijami?

Te dve vrsti društev, ki jih lahko imenujemo »kulturne organizacije«, igrajo v razrednem boju podrejeno vlogo, stransko vlogo. Ne trdimo, da ne pomagajo ničesar. One zamorejo dosti doprinesiti boju delavstva. Ali njihova važnost ni prva. Zlasti pa izgubljajo na važnosti, če so takšne, kakršne so danes. Vzemimo n. pr. izobraževalna društva, ki imajo esperantske kurze, politične šole, predavanja itd. One dajejo delavstvu samo znanja. Znanje je potrebno. Ali danes (in to je list!) rabimo več zavesi nego na znanja. Mi želimo več razredno zavednih proletarcev, ki delajo v stranki, v širokovni organizaciji in drugod, kakor pa proletarcev, ki jim je knjižnica ideal in ki bašejo svoje možgane z znanjem o zvezdah in poslanku sveta in ki vnelo obiskujejo esperantski kurz, a pozabljajo na stranko, na shode, na štrajke itd.

Nasproti tem »kulturnim organizacijam«, ki seznanjajo delavce z buržuazno kulturo(!), moramo postaviti bojovno mladinsko organizacijo, ki hoče s svojim izobraževalnim delom dati svojim članom splošen vpogled v svet in družbo in jih usposobiti za konkretno dnevno delo v obratu ter dati podlago, da zamore član sam samostojno prodirati v stvari, ki ga zanimajo. Temelj tega izobraževalnega dela pa mora biti političen pouk, politična delavnost. Taka mladinska organizacija ima poleg svojih nalog na antimilitarističnem, antifašistsloveskem, ekonomskem polju tudi nalogo, da prireja predavanja in diskuzije, šahovske večere in dramske predstave in podobno v svojem okrilju. Ona, mladinska organizacija sama, vodi to izobraževalno delo. Posebnih »kulturnih društev« pa ni treba. Vloga takih »kulturnih društev« v razrednem boju sploh ne more biti velika.

Take mladinske organizacije, ki bi svoje delovanje razprostrla na razna delovna polja (antimilitarizem, antifašizem, politična delavnost, gospodarski boj, izobraževalno delo, delo med deco, delo med študenti, med kmečko mladino itd.) — pa nam buržuazija ravno ne dovoljuje. Zato si iščemo drugih izhodov. Ustanavljamo tudi izobraževalne organizacije, katerih vloga pa ne more biti taka, kakor pa bi jo igrala bojovna mladinska organizacija, kakršna je bil n. pr. pred Obznanom Savez Kom. Mladine. Sa.

Mariborski sodrugi!

V nedeljo, 27. t. m. se vrši v mariborski organizaciji NDSJ diskusija in glasovanje (referendum) o predloženih resolucijah v št. 4. »Glasa Svobode« in o sestavi strankinega sveta. Udeležba vsakega člana je obvezna! Vsakdo naj prinese s seboj člansko karto, ker se bo glasovalo s članskimi kartami! Pričetek ob 10. uri dopoldan v običajnih prostorih pri Rožancu. Poroča sođr. iz Ljubljane. Članska diskusija v soboto zato odpade.

Proletarska knjižnica.

Ustanovila se je »Proletarska knjižnica«. Konzorcij, ki jo je ustanovil, si je nadel nalogo, da bo izdajal knjige proletarskih pesnikov in pisateljev, in da bodo te knjige kolikor mogoče poceni, poleg pa okusno opremljene. Prvi zvezek »Proletarske knjižnice«:

„Pravilnice Iztoka“

je že izšel. Prodaja se broširani izvod po 10 Din, vezani 20 Din. — Po pošti 1.40 Din več.

Drugi zvezek pa je v tisku. So to pesmi mladega 18 letnega proletarskega pesnika Mile Klopčiča:

„Plamteči okovi“

Knjiga bo na zunaj krasno opremljena, vsebina zbranih pesmi pa je prvovrstna. Iz njih gori samozaveš proletarca, kipe boj svobode z nočjo. »Plamteče okove« bo čital vsak sodrug in sodružica z navdušenjem in moč borbe mu bodo vlivale v žile.

Zato, sodrugi in sodružice, segajte že po prvem zvezku, da se fako omogoči izdaja drugega. Prvi zvezek se naroči pri Tiskarni »Merkur«, Ljubljana, S. Gregorčičeva ulica 13, pa tudi pri upravništvu »Širokovne Borbe« in »Glasa Svobode«. Z naročilom pa pošljite obenem denar in poštnino. Tudi mi, kar nas je proletarcev, (in na milijone nas je), moramo imeti svojo »Proletarsko knjižnico«.

Naročite torej knjige »Proletarske knjižnice«!

Članom NDSJ v Ljubljani.

V petek, 25. t. m. se vrši v ljubljanski krajevni organizaciji NDSJ referendum o predloženih resolucijah in o sestavi strankinega sveta. Udeležba vsakega člana je obvezna. Vsakdo naj prinese s seboj člansko karto, ker so bo glasovalo s članskimi kartami. Pričetek ob pol 8. uri zvečer.

Tiskovni sklad.

Heller Ivan, Moste 4 Din; Celič Ignac, Ljubljana 8 Din; Slavka Klinarjeva, Ljubljana 5 Din; Blažič Alojzij, Ljubljana 5 Din; Bandelj Anželo, Moste 2 Din; Zužek Anton, Dol. vas 5 Din; Janez, Ljubljana 10 Din; Ivan Gradišar, Ljubljana 2 Din; Hauptman Peter, Ljubljana 2 Din; Urban Mrak, Škofjaloka 5 Din; Kajzer Peter, Škofjaloka 4 Din; Porenta Janez, Škofjaloka 3 Din; Justin Aleš, Škofjaloka 1 Din; Čuferin Blaž, Škofjaloka 1 Din; Osterc Rajko, Škofjaloka 5 Din; Mesojednik Jakob, Škofjaloka 5 Din. — Preje izkazanih 163 Din. — Skupaj 230 Din.

Zahtevamo redno dostavljanje našega lista s strani pošte.

Naši naročniki večkrat ne sprejemajo redno našega lista, čeprav jim ga redno odpošljamo. Torej mora biti pošta kriva nerednemu dostavljanju lista naročnikom. Pozivljamo poštno upravo, da opozori tudi pismonoše, da se ima dostavljati naš list kot drugi, ker plačujemo ravno tako poštnino kot meščanski listi.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsled preoblega materiala pridejo vsi dopisi šele v prihodnji številki na vrsto. Naj vpoštevajo to vsi dopisniki!

Lashnik in izdajatelj Konzorcij.
Odgovorni urednik Anton Sušteršič.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.